

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за 2012 година

Скопје, март 2013

СОДРЖИНА

1.	ВОВЕД	1
2.	СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТРУД	2
2.1	ЕВИДЕНТИРАНИ НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА	2
2.1.1	Состојба и трендови	2
2.1.2	Структурни карактеристики на невработените лица	3
2.1.3	Структура на невработените лица според место на живеење и Центар за вработување	4
2.1.4	Невработени инвалидни лица	4
2.2	ПОБАРУВАЧКА НА РАБОТНА СИЛА И ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ ..	5
2.2.1	Анализа на потреби од вештини на пазарот на трудот	5
2.3	РЕГИСТРИРАНИ ПРИЈАВИ НА ЗАСНОВАНИ РАБОТНИ ОДНОСИ	7
2.4	ИЗДАВАЊЕ НА РАБОТНИ ДОЗВОЛИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА СТРАНЦИ	8
3.	УСЛУГИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	9
3.1	ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ	9
3.2	ИНФОРМИРАЊЕ И СОВЕТУВАЊЕ	9
3.3	УСЛУГИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА	10
3.4	УСЛУГИ ПРЕКУ ИНТЕРНЕТ	10
4.	ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК ЗА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА	11
5.	АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ	12
5.1	ВОВЕД	12
5.2	СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА	13
5.2.1	Програма за самовработување	13
5.2.2	Финансиска поддршка на правни субјекти (мали и средни претпријатија, занаетчији) за отворање на нови работни места	15
5.2.3	Субвенционирање на вработување	15
5.2.4	Пилот програма за субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште	16
5.2.5	Програми за практиканство	16
5.2.5.1	Програма за практиканство како прво работно искуство до вработување	16
5.2.6	Програма за подготовка за вработување	17
5.2.6.1	Обука кај познат работодавач	17
5.2.6.2	Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот	17
5.2.6.3	Едукација за започнување на бизнис	18
5.2.7	Анкета за слободни работни места	19
5.2.8	Пилот програма преку обука до одржливо самовработување	19
5.2.9	Пилот програма преку обука до субвенционирано вработување	19
5.2.10	Пилот програма општинско корисна работа	20
5.2.11	Организирање на јавни работи	20
5.3	КРЕДИТИ	21
5.4	ПОСЕБЕН ФОНД	22
5.5	СПРОВЕДУВАЊЕ НА ГРАНТ ШЕМАТА	23
6.	ПРОЕКТИ	25
7.	РАКОВОДЕЊЕ И УПРАВУВАЊЕ	28
7.1	АКТИВНОСТИ ОД КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ДИРЕКТОРОТ	28

7.2 АКТИВНОСТИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	28
8. РАБОТНИ УСЛОВИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	29
8.1 ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ	29
8.2 ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	31
8.3 ИТ ПОДДРШКА.....	33
8.4 ФИЗИЧКИ УСЛОВИ	34
8.5 ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА	34
8.6 ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА, ЛОКАЛНА И ИНТЕРНАЦИОНАЛНА СОРАБОТКА.....	35

1. ВОВЕД

Агенцијата за вработување на Република Македонија е јавна институција, која својата работа ја заснова на повеќе законски и подзаконски акти, стратегии, акциски планови и програми, кои се однесуваат на разни сегменти од пазарот на трудот. Меѓу позначајните документи се вбројуваат:

- Програмата за работа на Агенцијата за вработување на РМ за 2012 година,
- Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност,
- Законот за работни односи,
- Закон за јавни службеници,
- Закон за вработување на инвалидни лица,
- Законот за вработување и работа на странци,
- Статутот,
- Национална стратегија за вработување на РМ 2015 година,
- Национален акционен план за вработување на РМ 2011- 2013 година,
- Акцискиот план за вработување на млади 2015 година,
- Програмата на Владата на Република Македонија 2011-2015 година,
- Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен раст - Европа 2020,
- Повеќегодишна оперативна програма за развој на човечки ресурси 2007 - 2013,
- и други документи.

Главни дејности на Агенцијата се:

- посредување во вработување и советување за вработување;
- професионална ориентација;
- осигурување во случај на невработеност;
- спроведување на активни програми и мерки за вработување
- издавање на работни дозволи на странци;
- креирање на аналитички, развојни и стручни материјали од делокругот на Агенцијата;
- информирање за пазарот на трудот кои се од значење за јавноста.

Активностите на Агенцијата во текот на 2012 година беа насочени кон интензивирање на соработката со работодавачите заради задоволување на нивните потреби и подобрување на квалитетот на понудата на работната сила, со цел полесно вработување. На тој начин, Агенцијата имаше за цел да придонесе за намалување на структурната неусогласеност меѓу побарувачката и понудата на пазарот на трудот.

Меѓу позначајните работи, секако претставува и намерата на Агенцијата да ги фокусира своите човечки и финансиски капацитети кон невработените лица кои активно бараат работа. За таа цел беа донесени измени во Законската регулатива, со кои се отвори можност на невработените лица самите да се изјаснат дали сакаат да ги користат услугите на Агенцијата за нивно полесно вработување. Воедно, се нагласи потребата од нивно поактивно кариерно водење, меѓу другото, и преку изготвување на индивидуални планови за вработување, чија содржина исто така имаше промени.

Овие и сите други активности што подолу следат јасно ја истакнуваат значајната улога на Агенцијата како еден од клучните чинители на пазарот на трудот.

2. СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

2.1 ЕВИДЕНТИРАНИ НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА

2.1.1 Состојба и трендови

Во текот на 2012 година се забележува тренд на намалување на бројот на невработени лица евидентирани во Агенцијата за вработување на Република Македонија.

Со состојба на 31.12.2012 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија, евидентирани се 243403 невработени лица и во однос на истиот месец од претходната година, бројот на невработени лица бележи намалување за 37741 невработени лица или за 13,4%.

	2011	2012	Индекс 2012/2011
Евидентирани невработени лица со состојба на 31.12	281144	243403	86,6
Невработени жени	119862	104892	87,5
Невработени лица на возраст од 15 до 24 години	37882	30439	80,4
Невработени лица на возраст од 15 до 27 години	59393	48816	82,2
Невработени лица на возраст од 55 години и повеќе	55242	51129	92,6
Невработени лица кои чекаат вработување повеќе од една година	218401	195297	89,4
Невработени инвалидни лица	2165	2034	93,9
Невработени лица -корисници на паричен надоместок	25486	21727	85,3

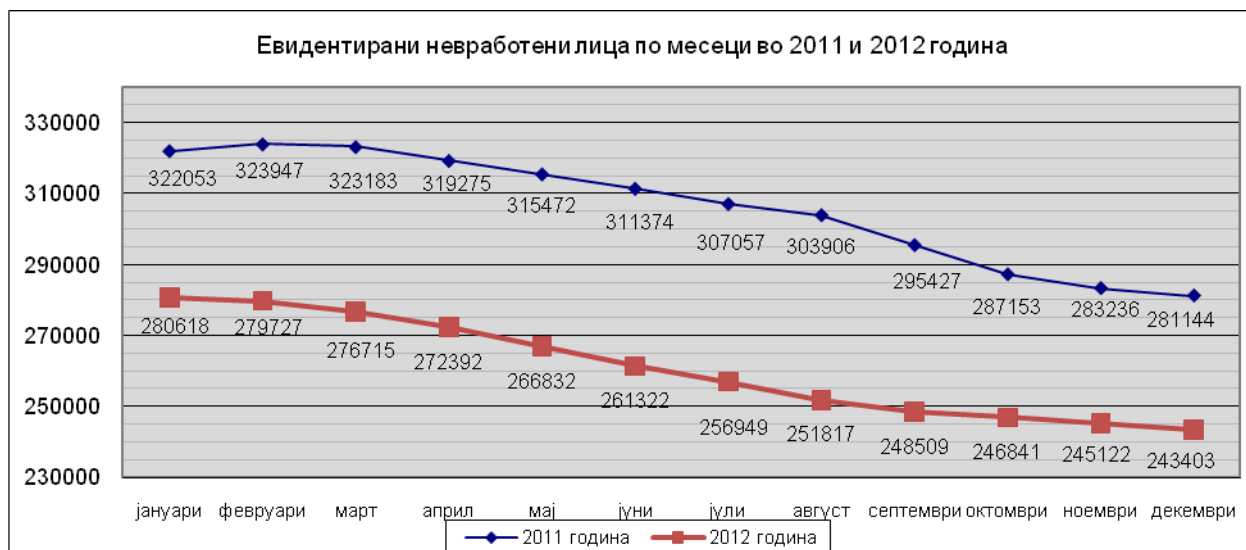
На намалувањето на бројот на невработени лица големо влијание имаат политиката и стратегијата за вработување утврдени во повеќе стратешки документи, согласно предвидената Програмата за работа на Владата.

Агенцијата за вработување на Република Македонија како одговорна институција за имплементација на програмите и мерките за вработување, дефинирани во годишните Оперативни планови за активни програми и мерки за вработување, има значајна улога и голема одговорност со своите активности успешно да придонесува во намалување на невработеноста, односно превзема мерки и активности кои придонесуваат да се зголемат вештините на лицата кои активна бараат работа, да се зголеми нивната конкурентност на пазарот на труд со што се зголемува и нивната можност за побрзо вработување.

Исто така, за намалување на бројот на евидентирани невработени лица, допринесоа и измените во законската регулатива во врска со остварување на правото на здравствено осигурување.

Имено, со овие измени евидентирањето како невработено лице повеќе не е услов за остварување на правото на здравствено осигурување, туку тоа право го остваруваат директно во Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија, како граѓанин кој нема друг основ на задолжително здравствено осигурување по основите од Законот.

Во графичкиот приказ кој следи, илустрирана е состојбата на евидентираниите невработени лица, по месеци во 2011 и 2012 година:

2.1.2 Структурни карактеристики на невработените лица

Од аспект на оценката на квалитетот на дел од расположивиот човечки потенцијал кој што е надвор од економска активност и ја дефинира понудата на пазарот на трудот, мошне значајни се и структурните карактеристики на невработените лица.

Структурата на невработени лица, според пол со состојба на 31.12.2012 година, се карактеризира со поголемо учество на мажите во вкупниот број на невработени лица 56,9% (138511), во споредба со жените кои во вкупната невработеност учествуваат со 43,1% (104892). Во однос на истиот период од минатата година, се забележува процентуалното намалување на невработеноста кај мажите за 14,1%, и процентуално намалување на невработеноста кај жените за 12,5%. Притоа учеството на мажите во вкупниот број на невработени бележи намалување од 57,4% на 56,9%, а учеството на жените зголемување од 42,6% на 43,1%.

Во однос на возрасната структура, невработените лица на возраст до 29 години во вкупниот број на евидентирани невработени лица, учествуваат со 24,7% (60005), од 30-39 години со 21,3% (51877), од 40-49 години со 21,8% (53083) и невработените лица со 50 години и повеќе, во вкупниот број на евидентирани невработени лица, учествуваат со 32,2% (78438).

Во однос на месец декември 2011 година, кај сите возрасни групи се забележува намалување на бројот на евидентирани невработени лица.

Невработените лица на возраст од 15-27 години, (кои се целна група во годишните Оперативни планови за активни програми и мерки за вработување), со состојба на 31.12.2012 година, во вкупниот број на невработени лица учествуваат со 20,1% (48816 лица) и во однос на истиот период од минатата година, бележат намалување за 17,8%.

Структурата на невработените лица според степенот на образование, се карактеризира со големо учество на неквалификувани невработени лица во вкупниот број на невработени, односно 46,7% (113666) од евидентирани невработени лица, заради недоволните квалификации со кои располагаат, долгогодишното отсуство од пазарот на трудот, како и возрасната структура, тешко се вклучуваат како активни баратели на работа на пазарот на трудот.

Квалификуваните невработени лица во вкупната невработеност учествуваат со 15,8% (38398), невработените лица со завршено средно образование со 27,0% (65631), а невработените лица со завршено вишо и високо образование со 1,7% (4128) односно 8,9 % (21580) во вкупно евидентирани невработени лица.

Во споредба со истиот период од минатата година, невработеноста бележи намалување кај сите образовни категории.

Во евиденцијата на невработените лица, имајќи го во предвид степенот на образование, најбројни се невработените од следните профили на занимање: конфекциски шивач, сидар на градба и малтерисување, возач на лесни моторни возила, продавач, бравар, автомеханичар, конфекционер, стругар, готвач, келнер, електроинсталатер, електромеханичар, столар, матуранти од гимназија се најбројни од невработените со завршено средно образование, економски техничар, машински техничар, земјоделски техничар-полјоделец, конфекциски техничар, прехранбен техничар, хемиско-технолошки техничар, електротехничар-енергетичар, хемиски техничар, ветеринарен техничар, техничар за патен сообраќај, економист, машински инженер, инженер за земјоделство, правник, наставник по одделенска настава, а од невработените со високо образование најбројни се невработените од профилот дипломиран економист, дипломиран правник, професор по одделенска настава на македонски јазик, дипломиран учител, дипломиран социјален работник, дипломиран психолог (професор) и др.

Според време на чекање на вработување, со состојба на 31.12.2012 година, 19,8% (48106) од вкупно невработените лица, чекаат на вработување до 11 месеци, 32,6% (79507) чекаат на вработување од една до три години, а 47,6% (115790) од невработените лица, чекаат на вработување четири години и повеќе.

Невработените лица кои чекаат вработување повеќе од 12 месеци – долгорочно невработени, во вкупниот број на невработени лица учествуваат со 80,3% (195297).

Структурата на евидентираниите невработени лица според националната припадност, со состојба на 31.12.2012 година, е следна: 68,1% (165792) од евидентираниите невработени лица се Македонци, 21,1% (51413) - Албанци, 3,7% (9068) - Турци, 3,7% (9037) – Роми, 0,8% (1885) - Срби, 0,3% (465) - Бошњаци, 0,1% (308) се Власи, а останатите 2,2% (5435) од невработените лица се припадници на друга етничка заедница.

2.1.3. Структура на невработените лица според место на живеење и Центар за вработување

Според местото на живеење, невработеноста е повеќе изразена во урбаната средина, каде се евидентирани 67,4% (164009) од невработените лица, а 32,6% (79394) од невработените, се со место на живеење во руралната средина. Споредено со истиот период од минатата година, невработеноста бележи процентуално намалување и во градската (13,0%), и во руралната средина (14,3%).

Соодветно на бројот на жители, Центарот за вработување на град Скопје, го задржува доминантното учество во вкупната невработеност со 19,4%. (47342) невработени лица. Бројот на евидентирани невработени лица е релативно голем и во Центарот за вработување Тетово, каде се евидентирани 8,7% (21247) од вкупно невработените лица, ЦВ Куманово 8,0% (19463) од вкупно невработените лица ЦВ Прилеп 7,0% (17017), ЦВ Битола 6,3% (15428), ЦВ Струмица, каде се евидентирани 5,6% (13642) од вкупно невработените лица и др.

Во однос на истиот период од минатата година, бројот на невработени лица бележи намалување во сите центри за вработување.

2.1.4 Невработени инвалидни лица

Во Агенцијата за вработување, со состојба на 31.12.2012 година, евидентирани се 2034 невработени инвалидни лица, од кои 37,0% (753) се жени, а 63,0% (1281) се мажи.

Невработените инвалидни лица се вбројани во вкупниот број на невработени лица евидентирани во Агенцијата за вработување.

Според возрасната структура, 22,1% (450) од невработените инвалидни лица се на возраст од 15 до 29 години, 48,9% (995) се на возраст од 30 до 49 години и 29,0% (589) од невработените инвалидни лица се на возраст со 50 години и повеќе.

Според степенот на образование, најголем број од невработените инвалидни лица се неквалификувани и полуквалификувани лица, (64,1%), квалификуваните невработени инвалидни лица учествуваат со 20,0% во вкупниот број на невработените инвалидни лица, со

средно образование со 13,6%, а невработените инвалидни лица со вишо и високо образование учествуваат со 2,2% во вкупниот број на невработени инвалидни лица.

2.2 ПОБАРУВАЧКА НА РАБОТНА СИЛА И ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

2.2.1 Анализа на потреби од вештини на пазарот на трудот

Истражувањето за Анализа на потребите од вештини на пазарот на трудот, обезбедува одредени краткорочни показатели за очекувањата на работодавачите во однос на новите вработувања и потребите од вештини со кои треба да располагаат лицата, како истите би можеле да бидат конкурентни на пазарот на трудот.

Целта на истражување е да се зголемат сознанијата за состојбите и очекуваните промени на пазарот на трудот, преку добивање на информации од работодавачите за

- потребите од нови вработувања во наредните 6 до 12 месеци;
- потребите од занимања, на планираните нови вработувања;
- потребите од вештини со кои треба да располагаат кандидатите за планираните нови вработувања;
- потребите од работници со одредени занимања, за кои работодавачите почувствувале недостаток при пополнување на слободните работни места.

Сознанијата добиени од анкетното истражување за Анализа на потребите од вештини, представуваат основа за креирање на активни програми и мерки за подготовката за вработување, кои имаат за цел подигање на вештините на невработените лица, заради зголемување на нивната конкурентност на пазарот на трудот и побрзо вработување. Исто така, сознанијата добиени од анкетното истражување, претставуваат и основа за подготовка на локални акциони планови за вработување, а истите можат да послужат и при конципирање на уписната политика, при креирањето на нови образовни програми за занимања усогласени со потребите на пазарот на трудот.

Истражувањето придонесува и за зголемување на соработката и довербата меѓу работодавачите и Агенцијата за вработување.

Анкетното истражување за Анализа на потребите од вештини на пазарот на трудот базира на примерок од работодавачи (деловни субјекти) од приватниот сектор со седум и повеќе вработени. Јавниот сектор не е вклучен во истражувањето.

Анкетата се реализира преку посета на работодавачите, интервју и пополнување на прашалник, а на територијата на Град Скопје, анкетата се спроведува комбинирано, односно, посета и телефонско интервју со работодавачите. Според методологијата нивото на сигнификантност на резултатите е поставено на 70%.

Примерокот за анкетното истражување е стратифициран случаен примерок.

Резултати од спроведеното истражување за Анализата за потреби од вештини на пазарот на трудот за периодот 2012-2013 година

Анкетното истражување во 2012 година, се спроведе во периодот октомври –ноември и истото базира на примерок од 2956 деловни субјекти (фирми) од приватниот сектор со седум и повеќе вработени, раслоен по дејности во рамките на различни региони. Опфатот на анкетното истражување е 93,5% или 2764 анкетирани фирми.

Резултатите од истражувањето покажуваат дека на национално ниво со анкетата беа опфатени 43,2% од вкупниот број фирми од приватниот сектор со седум и повеќе вработени, во кои работат 63,5% од вработените во фирмите од анализираните дејности.

Анализирано според дејности, опфатот по дејности е различен и се движи од 37,4 % во трговија на големо и трговија на мало, 40,2% во дејноста објекти за сместување и сервисни дејности за храна, 44,7% во градежништвото, 46,5% во преработувачката индустрија, 53,1% во земјоделство, шумарство и риболов, 56,4% во други услужни дејности, 58,6% во информации и комуникации, до 87,5 % во снабдување со електрична енергија, гас и вода.

Од вкупно 2764 анкетирани фирми, 81,1% (2241) се мали фирми (со број на вработени од 7-49), 16,7% (462) се средни фирми (50-249 вработени) и 2,2% (61) се големи фирми (со 250 и повеќе вработени). Нивното учество во вкупниот број вработени во анкетираниите фирми респективно изнесува: 33,6%, 40,1% и 26,2%.

Во однос на економската активност, анкетираниите работодавачи во наредниот период од 6 до 12 месеци, очекуваат константна побарувачка на нивните производи/услуги. Релативно мал дел од фирми предвидуваат намалување на нивната економска активност, односно намалување на побарувачката на нивните производи / услуги.

Во наредниот период од 12 месеци, 48,0% од анкетираниите работодавачи, предвидуваат нови вработувања. Во овие фирми се очекуваат 10643 вработувања. Носители на новите вработувања ќе бидат малите и средни фирми, каде соодветно се очекува да се реализираат 42,6%, односно 42,2% од вкупно очекуваните нови вработувања. Во големите фирми се предвидуваат релативно малку вработувања, односно 15,2% од очекуваните вработувања.

Според дејноста, во преработувачката индустрија се очекуваат да се реализираат 45,1% (4803) од вработувањата, во трговијата на големо и трговијата на мало се очекуваат 24,3% (2584) од вработувања, а од другите дејности со релативно помала побарувачка на работна сила, се издвојува, градежништвото (9,2%), дејноста транспорт и складирање (5,7%), финансиската дејност и дејности на осигурување, каде се очекуваат да се реализираат 2,4% од предвидените вработувања.

Набљудувано по регион, во наредните 12 месеци, од 10643 очекувани нови вработувања, во Скопскиот регион се предвидува да се реализираат 35,9% (3827) од вкупниот број на вработувања, во Пелагониски регион 21,9% (2332), во Источен регион 11,7% (1246), во Југоисточен регион 8,8% (936), во Североисточен регион 6,3% (669), во Вардарски регион 7,5% (794), во Полошки регион 3,3% (353) и во Југозападниот регион се очекуваат да се реализираат 4,6% (486) од вкупниот број на нови вработувања.

Според степенот на потребно знаење (образование), во наредните 12 месеци, од очекуваните нови вработувања, 9,1% (973) ќе бидат за лица со завршено високо образование, 6,4% (684) за лица со завршено средно и вишо образование, 74,0% (7880) ќе бидат за лица со завршено средно образование и 10,4% (1106) од новите вработувања се за лица со завршено основно образование.

Во однос на занимањето, имајќи го во предвид степенот на потребно знаење (образование), приоритет при новите вработувања во наредните 12 месеци ќе имаат Со завршено високо образование за занимањето: програмер, правник, машински инженер, електроинженер-контролор, економист, градежен инженер, архитект, доктор по медицина, фармацевт за лековити билки, фармацевтски технолог, инженер-технолог за фармацевтски производи, филолог, информатичар, електроинженер за пренос и распределба на електрична енергија, сметководител, инженер-технолог, фармаколог, економист – комерцијалист, графички дизајнер, фармацевт за испитување и контрола на лекови, инженер – технолог за прехранбени производи и други.

Со средно или вишо образование за занимањето: машински техничар, комерцијалист, градежен техничар за високоградба, електротехничар, текстилен техничар, медицинска сестра, администратор, фармацевтски техничар, градежен техничар, графички техничар, техничар во прехранбена индустрија, компјутерски техничар, земјоделски техничар, техничар за градежни материјали, оператор на медицинска опрема и други.

Со завршено средно образование за занимањето: шивач, опслужувач на линија во преработка на тутун, продавач, шивач на текстил, службеник за општи работи, бравар, келнер, градежен работник за одржување на згради, заварувач, чевлар, сидар, ракувач со шивачка машина за обувки, возач на товарно возило и возач на такси, електричар за одржување, ракувач со машини за пакување, готвач, водоинсталатер, преработувач на овошје и зеленчук, машинобравар, пекар, тесар, столар, кројач, автомеханичар, армирач, металостругар, монтер на мебел, составувач на градежна столарија и други.

Со завршено основно образование за занимањето: работник за едноставни работи во производствена линија, работник за едноставни работи во преработка на тутун, работник за едноствани работи во производство на текстил, дистрибутер во малопродажба, градинарски работник, чевларски работник, сидарски работник, пеглач на алишта, полјоделски работник, земјоделски работник, работник во нискоградба, тесарски работник, работник за едноставни работи во хемиско производство и други.

Мал број од анкетираниите работодавачи се изјасниле дека се соочиле со недостатокот од работна сила при пополнување на слободните работни места. Притоа работодавачите потенцираат дека недостатокот во најголем дел се манифестира во неможност да се обезбедат работници од соодветно занимање со работно искуство, како и недостаток од работници со стекнати дополнителни знаења и вештини. Иновациите, односно техничко технолошкиот напредок, побарува работна сила, со способности, знаења и вештини, за извршување на конкретни работни задачи во согласност со новите трендови.

Во врска со барањата за посебни знаења и вештини кои треба да ги поседуваат потенцијалните кандидати за вработување, истражувањето покажа дека работодавачите најмногу ја нагласуваат потребата од познавањето на странски јазици, (англиски, германски, италијански), познавање на основни компјутерски апликации (MS Office, Auto Cad), како и стекнати напредни знаења и вештини од областа на информациската технологија (сервер администратор, CISCO, Java programmer, Oracle). Притоа работодавачите ја нагласуваат потребата од задолжително поседување на сертификати за стекнатите знаења.

Меѓу другите вештини се нагласува и потребата од комуникациски вештини, амбициозност, одговорност, доверливост, прецизност, тимска работа, вештина за внес и читање на податоци, флексибилност, вештини за продажба и маркетинг, вештини за менаџирање.

2.3 РЕГИСТРИРАНИ ПРИЈАВИ НА ЗАСНОВАНИ РАБОТНИ ОДНОСИ

Агенцијата за вработување на Република Македонија води евиденција на регистрирани пријави на засновани работни односи (М-1-обрасци).

Во периодот од 01.01.2012 до 31.12.2012 година, регистрирани се вкупно 194951 пријави на засновани работни односи (М1 обрасци).

Во однос на истиот период од минатата година се забележува намалување на бројот на регистрирани пријави на засновани работни односи за 13,5%.

	2011	2012	Индекс 2012/2011
Регистрирани пријави на засновани работни односи - М1 обрасци (01.01 до 31.12.)	225347	194951	86,5
Од евиденција на невработени	52198	45712	87,6
Надвор од евиденција на невработени	173149	149239	86,2
На неопределено време	86085	85529	99,4
На определено време и сезонски работи	139262	109422	78,6

Според видот на работниот однос, од вкупно 194951 пријави на засновани работни односи, во периодот од 01.01. до 31.12.2012 година

- 85529 (43,9%) се регистрирани пријави на засновани работни односи на неопределено време,
- 109422 (56,1%) се регистрирани пријави на засновани работни односи на определено време и сезонска работа.

Во однос на 2011 година, се забележува зголемување на учеството на засновани работни односи на неопределено работно време од 38,2% на 43,9% , а намалување на учеството на заснованите работни односи на определено работно време и сезонски работи, од 61,8% на 56,1% во вкупно регистрираните пријави на засновани работни односи.

Според статусот на лицата на кој се однесуваат регистрираните пријави на засновани работни односи

- 45712 (23,4%) се регистрирани пријави на засновани работни односи од евиденцијата на невработените,
- 149239 (76,6%) се регистрирани пријави на засновани работни односи надвор од евиденцијата на невработените.

Во однос на 2011 година, учеството на регистрираните пријави на засновани работни односи кои се однесуваат на лица од евиденција на невработените, незначително се зголемува, а се намалува учеството на регистрираните пријави на засновани работни односи кои се однесуваат на лица надвор од евиденцијата на невработени.

Според полот на кој се однесуваат регистрираните пријави на засновани работни односи

- 105937 (54,3 %) се однесуваат на лица од машки пол
- 89014 (45,7%) се однесуваат на лица од женски пол.

Во вкупниот број на регистрирани пријави на засновани работни односи во 2012 година, во однос на 2011 година, се забележува зголемување на учеството на регистрираните пријави на засновани работни односи кои се однесуваат на лица од машки пол, а се намалува учеството на регистрираните пријави на засновани работни односи кои се однесуваат на лица од женскиот пол.

2.4 ИЗДАВАЊЕ НА РАБОТНИ ДОЗВОЛИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА СТРАНЦИ

Согласно Законот за вработување и работа на странци, подзаконските акти и Одлуката за определување на квотите на работни дозволи за странци за 2012 година, во вкупна висина од 3000 работни дозволи распределена по групи, Агенцијата за вработување на Република Македонија е надлежна за издавање на работни дозволи.

Во текот на 2012 година, издадени се 2569 работни дозволи по лице, од вкупно 2261 поднесено барање

- 2218 позитивни работни дозволи по сите основи, издадени по лице;
- 175 позитивни работни дозволи (навремено проследени до надлежните институции) кои не се подигнати;
- 56 негативни решенија се издадени поради неисполнување на условите за издавање на работни дозволи;

Од вкупно издадените 2218 работни дозволи во 2012 година издадени се:

- 1115 Дозволи за вработување;
- 693 Лични работни дозволи;
- 410 Дозволи за работа

Од вкупниот број на издадени работни дозволи, 1498 се нови работни дозволи, додека 720 се за продолжување.

Според државата на потекло на странски државјани, најмногу работни дозволи се издадени за лица кои доаѓаат од: Турција 543 лица, Србија 265 лица; Грција 216 лица; Бугарија 139 лица; Германија 99 лица; Русија 67 лица; Косово 104 лица; Албанија 62 лица и останати држави 862 лица.

Најголем број од издадените работни дозволи се во Скопје, а потоа следуваат Гевгелија (166), Битола (67), Тетово (55), Охрид (47), Прилеп (40), Струмица (26), Штип (30) дозволи и останатите градови со вкупно 183 работни дозволи.

3. УСЛУГИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

3.1 ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ

Посредувањето за вработување има за цел да им помогне на работодавачите да ги пополнат слободните работни места со квалификувани работници, а на невработените и други лица кои бараат работа да им помогне во вработувањето. Посредувањето опфаќа стручни, административни, и други активности на Агенцијата за вработување, со кои се обезбедуваат услуги на клиентите во размената на трудот. Агенцијата за вработување во текот на 2012 година оствари бројни контакти со работодавачите, нудејќи ја оваа бесплатна услуга за обезбедување на соодветен кадар. Притоа беа добиени и доста корисни информации околу планираните нови вработувања во претстојниот период, видовите на занимања кои се особено побарувани и други информации кои се значајни при креирањето на активните политики за вработување. Од друга страна, при добивање на барање за посредување при вработување од страна на работодавач, Агенцијата за вработување вршеше пребарување во својата евиденција на невработени лица, при што за секое работно место, упатуваше кај работодавачот до 5 невработени лица, заради евентуално поврзување, односно вработување. Доколку работодавачот не можеше да ја задоволи својата потреба од бараниот кадар, му се нудеа други активни мерки за вработување, се со цел да се излезе во пресрет на неговите барања.

3.2 ИНФОРМИРАЊЕ И СОВЕТУВАЊЕ

Во центрите за вработување на Агенцијата за вработување на Република Македонија во текот на 2012 година, се реализираа и активностите за информирање и советување за вработување во работните клубови.

Целта на овие активности е да се поттикнува иницијативата и да се зајакнуваат капацитетите на лицата кои бараат вработување - успешно претставување на пазарот на трудот, успешно барање работа и вработување.

Корисници на услугите на работните клубови беа сите категории на невработени лица.

Корисници на овие услуги се и работодавачите, со кои беа остварени многубројни средби со различна цел - да се информираат за можноста за користење на активните мерки кои се спроведуваат во Агенцијата за вработување, законската регулатива од областа на вработувањето, информирање за процесот на посредување при вработување, а воедно беа спроведени и истражувања на нивните потреби од работници и други активности.

За остварување на целите на работните клубови, беа спроведувани повеќе видови активности како што се: отворена канцеларија, работилници, интервјуа, едукација за започнување на бизнис, обуки за претприемништво, обуки за комуникациски вештини, обуки за компјутери, обуки за странски јазици и индивидуални планови за вработување.

Реализираните активности во отворените канцеларии, како дел од редовната работа на работните клубови, имаа за цел да им овозможуваат на невработените и други лица кои бараат работа да добијат информации за нивните права и обврски, како и информации од пазарот на трудот.

Со активното учество во работилниците невработените лица кои бараат работа беа вклучени во програми за психолошка помош и поддршка, беа оспособувани за проценка на сопствените интереси, ставови, способности и вештини, добија обука за користење на техники за успешно претставување на пазарот на трудот, беа мотивирани и советувани за можностите за вработување со самовработување и воопшто за остварувањето на активна улога во решавањето на проблемот на невработеноста.

Во некои обуки беа вклучени и надворешни предавачи (за обуки за компјутери и странски јазици), покрај вработените од центрите за вработување, кои учествуваа како предавачи во сите останати видови обуки, водење на работилници и едукации за невработените лица.

Беа изработувани и индивидуални планови за вработување со невработените лица со кои им се помагаше при планирањето на процесот на барање работа.

Во работните клубови се спроведуваа и активности поврзани со реализација на Оперативниот план за активните програми и мерки за вработување за 2012 година и други активни мерки за вработување, како и разни проектни активности за зголемување на вработувањето, во кои е вклучена Агенцијата за вработување.

Покрај овие активности во работните клубови беа организирани и многубројни средби помеѓу работодавачите и невработените лица со цел посредување за вработување, се спроведуваа интервјуа и други активности.

Обемот, бројот и видот на активностите, како и другите аспекти од работата на работните клубови беа прилагодени кон специфичностите на центрите за вработување, кон нивната опременост, кадровскиот потенцијал и потребите на невработените лица и работодавачите кои ги користеа услугите. За унапредување на квалитетот на активностите и за зголемување на нивниот број потребно е зајакнување на човечките ресурси и подобрување на просторните услови и опремата во дел од работните клубови.

3.3 УСЛУГИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА

Професионалната ориентација ги подразбира услугите на Агенцијата за вработување за невработените и други лица кои бараат работа, за избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор и информирање за потребите од одделни занимања како и можностите за вработување.

Професионална ориентација опфаќа и индивидуално советување при изборот на занимање според желбите, интересот и способностите на лицата за одредено занимање и потребите и можностите на пазарот на трудот. Самата активност се состои од 3 под-активности: професионално информирање, професионално ориентирање и професионална селекција.

Разбирајќи го значењето на оваа услуга, Агенцијата за вработување во текот на 2012 година сериозно работеше на зголемена примена на професионалната ориентација, како дел од индивидуалистичкиот пристап кон невработените лица. Беа одржани неколку средби на вработените од центрите за вработување кои работат на оваа активност и се очекува во 2013 година да биде меѓу најчесто користените услуги меѓу сите нејзини корисници.

3.4 УСЛУГИ ПРЕКУ ИНТЕРНЕТ

Агенцијата за вработување нуди услуги и по електронски пат за своите клиенти коишто имаат регистрирано корисничко име на веб порталот.

Бројот на регистрирани кориснички имиња на порталот на Агенцијата, до крајот на 2012 година изнесувал: 512 приватни фирми, 12 агенции за привремени вработувања и околу 13000 физички лица.

Најчесто користена услуга од страна на физичките лица е увид во сопствената историја на работни односи (M1/M2 пријави/одјави).

Работодавачите кои имаат корисничко име на порталот, ја користат можноста за огласување на ППР, како и за пријава/одјава на вработени (M1/M2). Бројот на објавени огласи (ППР обрасци) по електронски пат во 2012 година изнесува 11661, што е околу 10% од вкупно објавените ППР, додека бројот на поднесени пријави M1 на овој начин е 34091 што е околу 20% од вкупно поднесените M1 пријави во 2012 година.

Незначителен број на баратели на работа, а уште помал број на работодавачи ја користат т.н. електронска берза на труд, односно можност за оставање на CV и поврзување на работодавачите со барателите на работа преку порталот на Агенцијата.

4. ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК ЗА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА

Правата од осигурување во случај на невработеност се остваруваат во Агенцијата за вработување, односно во соодветниот центар за вработување каде што лицето е евидентирано како невработеното лице.

Постапката и условите за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност се уредени со одредбите од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Со состојба на 31.12.2012 година, евидентирани се 21727 невработени лица –корисници на паричен надоместок или 8,9% од вкупно евидентираниите невработени лица. Споредено со истиот период минатата година (31.12.2011), бројот на невработени лица корисници на паричен надоместок бележи намалување за 3759 или 14,7 %.

Во текот на 2012 година односно од 01.01.-31.12.2012 година, право на паричен надоместок оствариле 11441 невработено лице.

Од вкупниот број на невработените лица кои се стекнале со право на паричен надоместок во 2012 година, со право на пензиско и инвалидско осигурување биле опфатени 63 невработени лица.

Во текот на 2012 година можноста правото на паричен надоместок да се користи како поттик за вработување на корисникот (преку исплата на неисплатениот дел од паричниот надоместок) го користеле 83 лица.

Структурата на невработените лица кои оствариле право на паричен надоместок во текот на 2012 година, се карактеризира со:

- поголемо учество на жени (6556) во споредба со мажите (4925);
- поголемо учество на неквалификувани, полуквалификувани и квалификувани (5770), и со завршено средно образование (3881);
- поголемо учество на корисници на паричен надоместок во траење од 1 до 4 месеци (6227), споредбено со оние корисници кои ова право го користат од 5 до 12 месеци (3384).

Невработени лица кои се стекнале со право на паричен надоместок до пензионирање, вкупно се 1823 лица.

Занемарливо малиот процент (околу 0,6%) поништени првостепени решенија говори за високата стручност и ефикасност на вработените во центрите за вработување, во обезбедување на ова право на невработените лица.

Согласно важечките законски прописи, се додека невработеното лице има право на паричен надоместок, остварува и право на здравствено осигурување, а обврзник за пресметка и уплата на придонесот за здравствено осигурување е Агенцијата за вработување на Република Македонија.

Може слободно да се истакне дека Центрите за вработување во соработка со Секторот за осигурување и права во случај на невработеност со успех ги решаваат и надминуваат пропустите на работодавачите и невработените лица при поднесувањето на барањата за остварување право на паричен надоместок, кои главно се од технички карактер, а особено од средината на 2012 година со измената и дополнување на Законот за општата управна постапка и заклучоците на Владата на РМ за прогресот на реформите во јавната администрација и воведување на едношалтесрски систем на услугите кон граѓаните.

5. АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

5.1 ВОВЕД

Стратегијата и политиката за вработување утврдена во повеќе стратешки документи, со цел ублажување на невработеноста во Република Македонија, се усогласени со политиката за вработување што е усвоена од страна на земјите членки на Европската Унија.

Во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување за 2012-2013 година, дефинирани се видот на активните програми и мерки за вработување, целните групи, потребните средства и изворите на средствата, како и конкретните активности и рокови за субјектите надлежни за имплементација на истите, се со цел успешно спроведување на програмите/мерките за вработување предвидени со Програмата за работа на Владата на Република Македонија 2011-2015 година и Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен пораст – Европа 2020.

Програмите и мерките за вработување што се имплементираа во текот на 2012 година, генерално се поделени во две групи:

1. Програми и мерки за вработување кои водат кон директно вработување и имаат за цел намалување на невработеноста преку започнување на сопствени бизниси и отворање на нови работни места како и стимулирање на побарувачката на работна сила на пазарот на трудот
 - Програма за самовработување
 - Самовработување со кредитирање
 - Финансиска поддршка на правни субјекти (мали и средни претпријатија, занаетчији) за отварање на нови работни места
 - Субвенционирање на вработување
 - Пилот програма за субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште
2. Програми и мерки за вработување кои имаат за цел стекнување и дополнување на знаењата и вештините на невработените лица заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот
 - Програма за практикантство
 - Програма за подготовка за вработување
 - Анкета за слободни работни места

Во табелата која следи даден е приказ на вклучени лица во програмите и мерките за вработување, согласно Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување за 2012-2013 година.

Табела 1 Број на невработени лица - нови вклучени и вкупен број на учесници во активни мерки во 2012 г.

Буџет	Мерка	Нови вклучени (договори) од 01.01.2012 до 31.12.2012	Број на учесници од 01.12.2012 до 31.12.2012 (без разлика на датумот на вклучување)	Вкупен број на учесници од 01.01.2012 до 31.12.2012 (без разлика на датумот на вклучување)
1	2	3	4	5
Влада на РМ	Кредитирање	225	26	225
	Кредитирање на правни субјекти	0	0	0
	Вкупно	225	26	225
ОП	Самовработување и формализација	900	22	900
	Поддршка за дополнителни вработувања	97	5	97
	Субвенционирање на вработување	625	0	625
	Практиканство	103	66	103
	Обука кај познат работодавач	287	150	322
	Обука за напредни ИТ вештини	176	0	176
	Обука за дефицитарни занимања	216	0	216
	Едукација за започнување на бизнис	1225	0	1225
	Анкета за слободни работни места	16	7	16
	Пилот програма преку обука до одржливо самовработување	3	0	3
	Пилот програма преку обука до субвенционирано вработување	0	0	0
	Општинско корисна работа	20	20	20
	Јавни работи	2083	1905	2083
	Вкупно	5751	2175	5786
Вкупно		5976	2201	6011

Објаснување:

Колона 4: Број на лица кои учествува во активни мерки во извештајниот месец без оглед на датумот на нивно вклучување
Колона 5: Кумулативни податоци - број на лица кои учествува во активни мерки од почетокот на годината без оглед на нивниот датумот на вклучување (во понатамошни табели: **вкупен број на учесници**)

Датумот на вклучување е објаснет за секоја мерка во методолошкото објаснување дадено во прилог.

Забелешка: Податоци за мерката Субвенционирање на вработување на инвалидни лица преку Посебниот фонд за вработување на инвалидни лица не се прикажани во горната табела, туку во поглавје 5.4 ПОСЕБЕН ФОНД

Во прилог на Извештајот се дадени табели за структури на учесниците во активните мерки за вработување (пол, возраст, степен на образование, време на чекање на вработување)

5.2 СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА

5.2.1 Програма за самовработување

Цел на оваа програма е намалување на невработеноста преку започнување на сопствени бизниси и самовработување.

Целни групи се:

- евидентирани невработени лица над 6 месеци;
- поранешни вработени лица во дејноста на енергетиката на кои работниот однос им престанал поради деловни причини;
- професионални војници на кои им престанала службата во АРМ;
- млади лица до 27 годишна возраст;
- корисници на паричен надоместок по основ на невработеност, како и
- корисници на социјална парична помош, лица со статус деца без родители и родителска грижа, жртви на семејно насилство, бездомни лица, поранешни корисници на дрога, родители на деца на улица, самохрани родители, родители со 4 и повеќе малолетни деца, жени на возраст од 29-49 години, лица под суспендијарна заштита, собирачи на ПЕТ отпадоци, Роми, млади брачни двојки со или без деца до 45 годишна возраст, возрасни лица од 55 до 62 години, осудено лице по отпуштање од казнено поправна установа.

Програмата се реализираше преку обука на заинтересирани невработени лица за осознавање на претприемништвото, изготвување на одржливи бизнис планови, помош при регистрација на сопствен бизнис и финансиска поддршка за започнување на бизнисот и/или финансиска поддршка за постојни бизниси на евидентирани невработени лица кои имаат искуство во вршење на дејноста.

Во текот на извештајниот период изработени беа Оперативни упатства за проектот кој има за цел детално да ги опише методологијата, активностите и чекорите што МТСП, АВРМ, АППРМ и УНДП заеднички ќе ги преземат за операционализирање на активната мерка.

На двата јавни огласи до невработените лица, интерес пројавија 4785 евидентирани невработени лица, од кои конечно беа избрани и финансиски поддржани 900 кандидати.

При аплицирањето истовремено се вршеше самоселекција на кандидатите во однос на способноста за водење на самостоен бизнис, со помош на софтверски прашалник за распознавање на претприемничките афинитети кај кандидатите.

Бројот на избрани кандидати по пополнување на прашалникот по центри за вработување, се изврши според бројот на евидентирани невработени лица во центарот за вработување, успешноста на мерката во претходните години и бројот на поднесени барања.

Кандидатите кои со мерката го формализираа својот бизнис, самостојно ги изработија своите бизнис плановите, додека бизнис плановите на кандидатите кои претходно не вршеле никаква дејност од својот бизнис, беа изработени со помош на консултанти ангажирани преку АППРМ.

Експертската комисија за оценка на бизнис планови (ЕКОБП) согласно критериумите наведени и усвоени со Оперативните упатства, изврши конечна оценка на Бизнис плановите и изработи ранг-листа врз основа на која Селекционата комисија изврши конечен избор на бизнис плановите кои финансиски ќе бидат поддржани.

По завршената „Обука од идеја до бизнис“ и изработката на бизнис план, избраните кандидати регистрираа фирма, се самовработија, потпишаа договор за набавка на опрема и/или материјали и согласно договорот финансиски беа поддржани за набавка на опрема и/или материјали.

За реализација на секое самовработување беше дадена поддршка со неповратни средства во висина од 201.897,00 денари, од кои 185.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали, додека останатите 16.897,00 денари беа за поддршка во вид на основна обука за водење бизнис, ваучер систем за изработка на бизнис план и поддршка при регистрирање на бизнисите.

За лицата за коишто во процесот на аплицирање се утврди дека не е потребна обука и ваучер систем за изработка на бизнис план, беше дадена поддршка со неповратни средства во висина од 189.600,00 денари, од кои 185.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали и 4.600,00 денари за регистрација на бизнисот и за обука со советување за бизнис и претприемништво.

За целокупната реализација на мерката беа предвидени и потрошени вкупно 188.314.350,00 денари.

5.2.2. Финансиска поддршка на правни субјекти (мали и средни претпријатија, занаетчии) за отворање на нови работни места

Целта на оваа програма е намалување на невработеноста и отворање на нови работни места, како и стимулирање на побарувачката на работна сила на пазарот на трудот.

Програмата за поддршка се однесуваше на мали и средни претпријатија и занаетчии регистрирани најмалку 1 година сметано до денот на објавување на јавниот оглас, не се во постапка на стечај или ликвидација, ги имаат измирено сите обврски по основ на даноци и придонеси, имаат позитивни финансиски резултати искажани во годишната пресметка за претходната година и немаат намалување на вкупниот број на вработени најмалку 6 месеци пред објавувањето на јавниот оглас.

За реализација на Програмата беше овозможена поддршка со неповратни средства во вид на опрема и/или материјали во висина од 92.000,00 денари за секое новоотворено работно место, но не повеќе од 5 работни места (максимум 460.000,00 денари), при што се земаа превид и евентуалните вработувања остварени во претходните календарски години, согласно со програмите кои обезбедуваат поддршка за дополнителни вработувања во фирми. Работодавачот кој вработи лица согласно со оваа програма, има обврска да ги задржи на работа најмалку 12 месеци од денот на засновањето на работниот однос или на нивно место да вработи друго невработено лице регистрирано во евиденцијата на АВРМ. Во спротивно треба да ги врати средствата обезбедени во вид на опрема и/или материјали, во паричен износ сразмерно со времетраењето на вработувањето.

Планираниот опфат на корисници беше 90 новоотворени работни места за што беа планирани 8.280.000,00 денари.

Во текот на извештајниот период, на објавениот оглас се пријавија 341 правен субјект кои имаат потреба за 642 вработувања, од кои 302 фирми (кои побаруваат 578 вработувања) ги исполнуваа критериумите за учество.

Комисијата за селекција врз основа на претходно утврдени критериуми за селекција, го одобри списокот на правни субјекти поддржани преку оваа програма, односно вкупно 59 правни субјекти за реализација на 90 нови вработувања, при што сите правни субјекти ја извршија набавката.

5.2.3 Субвенционирање на вработување

Цел на оваа активност беше да обезбеди стимулирање на побарувачката на работна сила и вработување на невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот, преку обезбедување на финансиска поддршка за работодавачите.

Планирано беше да се вработат вкупно 600 невработени лица, од кои до 100 лица од ранливите групи кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот, за што беа обезбедени средства во износ од 49.200.000,00 денари.

Финансиската поддршка се состоеше во бруто плата во износ од 13.000,00 денари месечно за период од 6 месеци за секое вработено лице, со обврска на работодавачот овие лица да ги задржи на работа најмалку уште 12 месеци (вкупно 18 месеци) или на негово место да вработи друго невработено лице од евиденцијата на невработени лица на АВРМ. Во спротивно, работодавачот треба да ги врати финансиските средства. Престанокот на работниот однос на субвенционираното лице не може да биде по основа на деловни причини (технолошки вишок).

Износот на финансиската поддршка за ранливите групи изнесува 17.000,00 денари, од кои 3.000,00 денари по лице месечно на работодавачот, како партиципација за трошоците за прилагодување на лицето во работниот процес.

Финансиските средства беа трансферирани на сметка на работодавачот со обврска истиот да пресметува и исплатува плата (нето плата и законски пропишани придонеси за

социјално осигурување и персонален данок на доход), најмалку во износ на обезбедените средства. Работодавачот беше должен да доставува месечен доказ за исплата на плати до АВРМ - центар за вработување за лицата за кои прима субвенции.

На објавените јавни огласи до заинтересираните невработени лица и до работодавачите, интерес пројавија 2040 невработени лица и 1263 работодавачи за вработување на 2025 лица со субвенционирање. По посредувањето, се реализираа вкупно 638 вработувања со субвенционирање, при што беа исплатени средства во износ од 45.330.382,00 денари.

5.2.4 Пилот програма за субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште

Целта на оваа програма е поттикнување на нови вработувања на примателите на социјална помош евидентирани како невработени лица и нивна социјална вклученост. Планирано беше да бидат опфатени 100 приматели на социјална помош. Програмата се реализираше со доделување на државно земјоделско земјиште на плодоуживатели - корисници на социјална помош. На овие лица ќе им се исплаќа и паричен надоместок во висина на социјалната парична помош и им се обезбеди социјално осигурување. Корисниците беа регистрирани како индивидуални земјоделци на кои земјоделието им е основна дејност.

На евидентираниите невработени лица, корисници на социјална помош и плодоуживатели на државно земјоделско земјиште ќе им се обезбеди:

- 100% од месечниот износ на социјална парична помош и обезбедено социјално осигурување во првите 12 месеци (првата година);
- 50% од месечниот износ на социјална парична помош и 100% обезбедено социјално осигурување во следните 12 месеци (втората година);
- паричниот надоместок се исплаќа на месечна основа на трансакциската сметка на корисникот;
- средствата за социјално осигурување (пензиско и инвалидско осигурување и здравствено осигурување) се уплатуваат директно на соодветните подрачни единици на Фондот на пензиско и инвалидско осигурување и Фондот за здравствено осигурување на Македонија и
- можност за дополнителна финансиска помош во рамките на програмите на МЗШВ.

Корисниците плодоуживатели на државно земјоделско земјиште треба да се регистрираат како индивидуални земјоделци на кои земјоделието им е основна дејност (преку Фондот на ПИОМ). По извршената регистрација, им престанува правото на користење на социјална парична помош согласно со Законот за социјална заштита.

За реализација на оваа активност беа предвидени средства во износ од 8.511.600,00 денари

Според податоците добиени од Министерство за труд и социјална политика, со оваа програма досега се вработени вкупно 26 лица плодоуживатели на државно земјоделско земјиште.

5.2.5. Програми за практиканство

5.2.5.1 Програма за практиканство како прво работно искуство до вработување

Целта на оваа програма е зголемување на вработливоста кај млади невработени лица, со што превентивно се делува и се овозможува подготвени да се вклучат на пазарот на трудот. Планираниот опфат на корисници беше 233 лица, за што беа планирани 3.495.000,00 денари.

Со оваа програма беа опфатени млади невработени лица до 27 годишна возраст кои имаат завршено најмалку средно образование, преку нивно вклучување во програми за практиканство за период од три месеци.

За спроведување на оваа програма, се исплаќаат по 5.000,00 денари за лице месечно со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување. По завршување на практичната работа, работодавачот имаше

обврска да вработи најмалку 50% од вкупно ангажираниот број на лица за практична работа и да ги задржи на работа наредните 12 месеци.

Програмата не вклучува работодавачи од државни, јавни институции, единици на локална самоуправа и Градот Скопје, невладини организации и здруженија на граѓани.

Агенцијата за вработување во три наврати објави јавни огласи до невработените лица и до работодавачите за вклучување во Програмата. На огласите се пријавија 1412 практиканти, а од страна на работодавачите поднесени беа вкупно 206 пријави за потреба од 472 практиканти. Притоа, беа склучени се вкупно 103 договори помеѓу центарот за вработување, работодавачот и практикантот. Во текот на практичната работа прекинати се 9 договори (поради здравствени причини на практикантот, прекин од страна на работодавачот заради намален обем на работа, заради вработување итн). Практичната работа на ден 30.11.2012 година успешно и во целост ја завршија 30 практиканти. На останатите практиканти (64 практиканти) практичната работа ќе им заврши во 2013 година.

Со почеток од 01.01.2013 година потпишани се уште 10 договори на кои практичната работа ќе им заврши на 31.03.2013 година.

5.2.6 Програма за подготовка за вработување

5.2.6.1 Обука кај познат работодавач

Целта на оваа мерка е на евидентираниите невработени лица да им се обезбеди определено ниво на знаења и вештини за работодавач, кој има утврдено определени потреби за работни места.

Со обуката беа опфатени невработени лица со образование и вештини блиски на потребите на работодавачот, при што работодавачот не може да врши повеќе од една подготовка за вработување за исто лице, за исто занимање, за иста дејност. Целна група на оваа обука беа младите невработени лица до 27 години возраст кои немаат работно искуство.

Агенцијата за вработување објави три пати јавен оглас до заинтересираните работодавачи за да ги искажат потребите од работната сила. Од нив, вкупно 43 се јавиле на огласите со искажаните потреби од работници, додека од невработените лица како заинтересирани се јавиле 342 лица. Од пријавените работодавачи кои ги исполниле предвидените услови, 38 работодавачи склучиле договори за обука кај познат работодавач со 282 невработени лица.

Подготовката за вработување траеше три месеци, со обврска работодавачот да вработи најмалку 50% од вклучените лица во обуката и да не го намали бројот на вработените на неопределено време во рок од една година. Од вклучените лица кои успешно ја поминале обуката, договор за работа склучиле 120 лица.

Во периодот јануари-јуни 2012 година на обука учествуваа вкупно 40 лица по доставено барање за обука од 4 работодавачи во 2011 година. Од овие 40 лица, на 35 лица обуката им започнала во 2011 година и завршила во 2012 година, а на останатите 5 лица обуката им траеше во првата половина на 2012 година. Од овие 40 лица по завршувањето на обуката 31 лице се вработија. Од нив, на 15 лица им престанал работниот однос пред истек на 1 година.

Во 2012 година вкупно 322 лица биле учесници на обука кај познат работодавач (од кои на 35 лица обуката им започнала во 2011 година, а завршила во 2012), а потрошени се вкупно 3.617.442,00 денари.

5.2.6.2 Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот

Мерката имаше за цел зголемување на вработливоста на евидентираниите невработени лица со стекнување на вештини од побарувани занимања, согласно со искажаните потреби за работна сила.

Обуките се реализираа според одобрени и верификувани програми за обука од МОН, а по претходно добиено позитивно стручно мислење од ЦСОО за установи и/ или ЦОВ за институциите за образование на возрасните, за занимања за кои имаше интерес од страна на невработените, со времетраење од 3 месеци кај спроведувачи на обука и 1 месец практична работа кај работодавачи.

Лицата кои успешно ја завршија обуката и го положија завршниот испит, се стекнаа со соодветен документ согласно со обуката, издаден од верификувани / лиценцирани изведувачи на обуки.

Обуките кои се спроведоа од страна на образовни установи се однесуваат на следниве занимања:

- електроинсталатер и електромонтер за станбени објекти (Скопје, Битола, Куманово)
- електроинсталатер и електромонтер за индустриски објекти (Прилеп)
- инсталатер и монтер на водоводна и гасоводна инсталација (Скопје)
- сервисер на мехатронички системи (Охрид)
- аргон заварувач (Штип, Битола)
- гипсер - монтер (Скопје)
- составувач на горни делови на обувки (Куманово)
- помошник козметичар (Охрид) болничар за медицинска установа (Скопје, Битола, Штип)
- патронажна негувателка (Скопје)
- изработувач и монтажер на градежна столарија (Кавадарци)
- изработувач на бели печива (Велес, Скопје, Струмица)
- готвач во угостителски објекти (Гевгелија)
- фризер за жени (Куманово, Прилеп).

Обуката која се спроведе од страна на институција за образование на возрасните се однесува на занимањето изработувач на бели печива, спроведена од страна на Работничкиот универзитет од Струмица.

Критериумот за учество во обуката за секое од занимањата е дефиниран со програмите за обука, според претходното образовно ниво.

На лицата кои беа вклучени во обуката месечно им се исплаќаше надомест за покривање на трошоците за храна и превоз во висина од 4,700.00 ден месечно по лице со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување.

Исплатени беа и парични средства за спроведувачи на обуките во износ од 32.000,00 денари по лице кое редовно ја посетува обуката. Од тие средства споведувачите на обука им исплаќаа на работодавачите 3.000,00 денари по лице за покривање на материјалните трошоци.

Вкупно беа предвидени парични средства во износ од 10.972.800,00 денари, а потрошени беа 10,009.408,00 денари.

Агенцијата за вработување објави јавен оглас на кој аплицираа вкупно 828 лица за предвидените 216. Согласно критериумите за селекција усвоени од ТРГ, ЦВ направија селекција и потпишаа договори со изведувачи на обука и со лица за 22 обуки со вкупно 216 лица во 10 града. Обуките се спроведоа во првата половина на 2012 година. Притоа, 183 кандидати ја завршија обуката (85% од кандидатите беа успешни). По проверка на знаењата на кандидатите пред верификувани комисији, 178 кандидати се стекнаа со Уверение за стручно оспособување.

5.2.6.3 Едукација за започнување на бизнис

Целта на мерката беше натамошно јакнење на капацитетите на евидентираните невработени лица, преку нивна обука и едукација за започнување на бизнис.

Во обуката беа вклучени евидентираните невработени лица со цел да се стекнат со одредени знаења и вештини за започнување на сопствен бизнис.

Обуката се однесуваше на прашања поврзани со реализација на бизнис идеја, подготовка на бизнис план, пристап до информации за водење на бизнис план, извори на финансирање,

постапка за регистрација на фирма, законска легислатива и слично. Обуката е спроведувана од страна на вработените од Центрите за вработување.

Во оваа активност беа вклучени вкупно 1225 лица, од кои 497 лица се жени.

За оваа мерка не се предвидени посебни парични средства.

5.2.7 Анкета за слободни работни места

Целта на оваа мерка е обезбедување на информации за потребите од работна сила на пазарот на трудот. За спроведување на анкетата беа планирани 40 евидентирани невработени лица со средно и високо образование, кои врз основа на претходно подготвен прашалник преку “мини кол-центар” ќе анкетираат работодавачи за нивните потреби од работна сила. За спроведување на оваа мерка се исплаќаа по 5.000,00 денари за лице во период од еден месец, со вклучен персонален данок на доход, односно беа планирани вкупно 200.000,00 денари.

На објавениот јавен повик се пријавија вкупно 35 лица, од кои 16 лица ја спроведоа анкетата.

Со анкетирањето беа опфатени само фирми од приватниот сектор, односно јавниот сектор не беше вклучен во истражувањето, а вкупно беа анкетирани 1285 фирми со 7 и повеќе вработени.

5.2.8 Пилот програма преку обука до одржливо самовработување

Целта на оваа програмата беше подобрување на вештините и знаењата на невработените лица кои ќе доведат до одржливи самовработувања.

Беше предвидено програмата да се реализира во две фази:

- обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот, и
- преку дополнителна поддршка за започнување на сопствен бизнис, согласно со посетуваната обука.

Планираниот опфат на корисници беше 10 евидентирани невработени лица.

За реализација на оваа пилот програма, беше предвидена поддршка со неповратни средства во висина на 150.000.00 денари за набавка на опрема и/или репроматеријал, од кои 4.600.00 денари за регистрација на бизнисот и за обука со советување за бизнис и претприемништво.

Само 3 учесници успешно ги поминаа сите чекори од пилот програмата и ги регистрираа своите бизниси, а воедно ја завршија постапката за набавка на опрема и/или материјали и се вработени.

5.2.9 Пилот програма преку обука до субвенционирано вработување

Целта на оваа програма беше подобрување на вештините и знаењата на невработените лица, намалување на невработеноста со стимулирање на побарувачката на работна сила и вработување со што на евидентираниите невработени лица им се обезбеди определено ниво на знаења и вештини за работодавач, кој има утврдено определени потреби за работни места

Планиран опфат на корисници беше 15 евидентирани невработени лица, а обезбедени финансиски средства во износ од 1.542.000,00 денари.

Со обуката беа опфатени невработени лица со слични и сродни занимања и вештини на побаруваните занимања и вештини од страна на работодавачите.

Обуката се реализираше во период од 3 месеци во установи и/или институции. По завршување на обуката, кандидатите изведуваа практична работа во реални услови кај работодавачите кои искажаа потреба за одделни занимања и вештини во траење од 1 месец, за што добија потврда за реализирана практична работа кај работодавач. Невработеното лице се стекна со соодветен документ по завршената обука и положениот испит. По успешното комплетирање на целиот процес на обука, работодавачот имаше обврска да вработи најмалку

70% од вклучените лица во обуката и да не го намали бројот на вработените на неопределено време во рок од 1 година.

На лицата кои беа вклучени во обуката, за деновите на обука им се обезбеди надомест за покривање на трошоците за храна и превоз во висина од 4.700,00 ден месечно по лице со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување, а за вработување на 10 невработени лица беше предвидено субвенционирање на вработување преку финансиска поддршка за секое вработено лице за бруто плата во износ од 13.000,00 денари месечно за период од 6 месеци, со обврска на работодавачот овие лица да ги задржи на работа најмалку уште 12 месеци (вкупно 18 месеци) или на нивно место да вработи друго невработено лице. Во спротивно работодавачот има обврска да ги врати финансиските средства. Престанокот на работниот однос на субвенционираното лице не може да биде по основа на деловни причини (технолошки вишок).

Во рамките на оваа пилот програма, УНДП потпиша договор за соработка со Институтот за современи композити и роботика кој се јавува во улога на спроведувач на обуките и Микросам АД Прилеп кој се јавува во улога на работодавач.

Преку оваа Пилот програмата планирано е да се спроведат две обуки, односно ќе се верификуваат две различни програми, за ангажирање на вкупно 20 лица (по 10 на обука) од кои 14 треба да се вработат и задржат на работа најмалку 18 месеци (вклучувајќи го и периодот на субвенционирање од 6 месеци).

На објавениот јавен оглас се пријавија вкупно 25 кандидати, а 20-те прво рангирани се квалификуваа за учество на обука. Обуките се предвидени да отпочнат на 02.01.2013 година.

Реализацијата на програмата во смисла на исплата и следење на процедурите е од страна на УНДП.

5.2.10 Пилот програма општинско корисна работа

Целта на оваа програма е да обезбеди социјална вклученост преку вработување на определено скратено работно време за невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот заради стекнување на одредени вештини и постепено вклучување во редовниот пазар на трудот. За реализација на истата планирани се 600.000,00 денари кои се средства по основ на поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во Оперативниот план за 2011 година.

Опфатот на корисници е 20 невработени лица од ранливите групи¹ со нивно ангажирање во сферата на социјалната заштита за потребите на граѓаните од локалната заедница.

Програмата се реализираше преку вработување на определено скратено работно време во период до 5 месеци, за што се исплаќаат по 6.000,00 денари за лице месечно, за 20 работни часа неделно, со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување. Лицата кои беа ангажирани преку оваа програма, обезбедуваа најразлични услуги од областа на социјалната заштита за потребите на граѓаните од локалната заедница.

Вкупно 7 општини (Штип, Неготино, Пехчево, Делчево, Конче, Струга и Свети Николе) поднесоа апликации до УНДП. Комисијата за селекција ги поддржа предлог програмите на Општина Неготино за 6 лица, Делчево за 5 лица, Свети Николе за 4 лица и Струга за 5 лица.

5.2.11 Организирање на јавни работи

Оваа активност има за цел работно ангажирање на невработени лица заради стекнување на одредени практични знаења и вештини, рамномерен регионален развој, можност за континуирано работно ангажирање и можност за вработување, како и намалување на сиромаштијата.

¹ Под ранливи групи ги сметаат: жртви на семејно насилство, деца без родители и родителска грижа, бездомни лица, поранешни корисници на дрога, родители на деца на улица, самохрани родители, собирачи на ПЕТ отпадоци, Роми, осудено лице по отпуштање од казнено поправна установа.

Предвидено беше да бидат опфатени 4000 евидентирани невработени лица, и тоа долгорочно евидентирани невработени лица, ниско квалификувани невработени лица и повозрасни лица над 55 години врз основа на искажани потреби на организаторот на јавните работи.

За реализација на мерката беа планирани по 7.600,00 денари по лице месечно со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа на работа и професионално заболување за период не подолг од 6 месеци.

На објавениот јавен оглас од страна на Агенцијата за вработување, пријавени беа вкупно 77 општини кои побаруваа вкупно 3297 евидентирани невработени лица за вклучување во јавните работи.

Бројот на учесници во оваа активност варира од месец во месец, а најголем број лица (1875 вклучени) досега е забележан во месец декември 2012 год.

Склучени договори	пол		Потрошени финансиски средства
	мажи	жени	
1875	1618	257	78.657.682,00 денари

5.3 КРЕДИТИ

Проектот за самовработување со кредитирање е проект на Владата на Република Македонија, чија цел е на заинтересираните невработени лица кои сакаат да започнат сопствен бизнис или да го легализираат својот неформален бизнис, да им се овозможи поволен кредит со што ќе се отворат нови работни места.

Целни групи се:

- А. Невработено лице евидентирано во Агенцијата најмалку една година;
- Б. Невработено лице евидентирано во Агенцијата најмалку 6 месеци, и тоа:
 1. Млади лица до 27-годишна возраст;
 2. Невработени лица кои се корисници на паричен надоместок по основ на невработеност и во моментот на поднесување на барањето за кредит да имаат користено паричен надоместок најмалку 6 месеци;
 3. Лица на возраст над 55 години.

Во текот на 2012 година, Агенцијата за вработување во четири наврати објави јавен оглас до невработените лица. На огласот поднеле барање вкупно 850 кредитобаратели за вработување на 970 лица. Од страна на Управниот Одбор на Проектот одобрени се барањата на вкупно 297 кредитобаратели за вработување на 360 лица, со напомена дека барањата поднесени на последниот јавен оглас сеуште не се разгледани на Управниот Одбор на Проектот. Од барањата кои се одобрени склучени се вкупно 179 договори за вработување на 225 лица. Во тек е исплата на кредитите од страна на деловните банки (НЛБ Тутунска Банка АД Скопје и Охридска Банка АД Охрид). До крајот на 2012 година исплатени се вкупно 94 кредити.

Проектот кредитирање на правни субјекти за отворање на нови работни места е проект на Владата на Република Македонија кој го имплементира Агенцијата за вработување на РМ. Целта на овој Проект е зголемување на вработеноста со отворање на нови работни места преку кредитирање.

Корисници на кредити можат да бидат:

- правни субјекти (микро и мали претпријатија) кои се регистрирани најмалку 1 година пред денот на објавување на јавниот оглас, кои имаат најмалку 2 вработени лица минимум 3 месеци како и да не го намалиле бројот на вработените во последните 6 месеци;

- Евидентирани невработени лица најмалку 3 месеци сметано до денот на објавување на јавниот оглас.

Кредитирањето изнесува 3.000 евра (во денарска противвредност) по вработено лице со максимален износ до 9.000 евра за 3 нововработени лица (работни места). Правниот субјект кој ќе вработи лица согласно со овој проект, ќе има обврска да ги задржи на работа најмалку 36 месеци од денот на засновање на работниот однос или на нивно место да вработи друго невработено лице од евиденцијата на Агенцијата за вработување во спротивно ќе треба предвременно да го врати кредитот во целост.

Агенцијата за вработување на РМ во 2012 година во три наврати објави јавен оглас за Проектот кредитирање на правни субјекти за отворање на нови работни места. Доставени се вкупно 175 пријави од работодавачи за потреба од 310 вработувања. Управниот Одбор ги одобри пријавите на 67 правни субјекти за потреба од 131 вработување од првиот јавен оглас. Постапката за отпочнување на исплатата на кредитните средства од страна на деловните банки ќе започне по склучување на Анекс договор за комисион помеѓу МБПР и деловните банки. За останатите поднесени пријави од вториот и третиот јавен оглас следува селекција од страна на Управниот Одбор а потоа исплата на кредитните средства.

5.4 ПОСЕБЕН ФОНД

Посебните услови и погодности за вработување и работење на инвалидните лица се уредени со Законот за вработување на инвалидни лица, додека условите и начинот на доделување на средствата од Посебниот фонд се пропишани со Правилникот за критериуми и начинот на доделување на средствата од Посебниот фонд за обезбедување на услови за вработување и работење на инвалидните лица.

Со овој вид на активна мерка се стимулира одржливоста на вработеноста на инвалидните лица, како и поттикнување на работодавачите да го зголеμουваат бројот на вработувања на оваа категорија невработени лица.

Во рамки на расположливите финансиски средства од Посебниот фонд, се доделуваат неповратни средства за:

- Вработување на инвалидно лице на неопределено време;
- Адаптација на работно место;
- Набавка на опрема;
- Работно оспособување на инвалидни лица заради вработување.

Посебен фонд	Број на поднесени барања		Одобрени во периодот за известување		Одбиени барања
	Број на работодавачи	Број на инвалидни лица	Број на работодавачи	Број на инвалидни лица	
Барање за неповратни средства за вработување на ин. лица	176	309	236	428	105
Барање за адаптација на работно место	6	6	3	3	5
Барање за набавка на опрема	56		101		22
Барање за работно оспособување на вработени и невработени ин. лица	1	9	2	14	
ВКУПНО	239	324	342	445	132

Донесувањето на Решенија за доделување на средства од Посебниот фонд е во надлежност на Управниот одбор на Агенцијата за вработување. Против решението на Управниот

одбор, може да се изјави жалба до Министерството за труд и социјална политика во рок од осум дена од денот на добивање на решението.

Со годишниот Оперативен план за 2012 година, на потсметката на Агенцијата на вработување предвидени се 187.000.000,00 денари. На 01.01.2012 година салдото на оваа потсметка изнесуваше 72.413.884,00 денари.

Недостигот на финансиски средства од Посебниот фонд неколку години наназад е главна причина за ненавремено одлучување по поднесените барања за користење средства од овој фонд.

5.5 СПРОВЕДУВАЊЕ НА ГРАНТ ШЕМАТА

Проект “Поддршка за вработување на млади лица, долгорочно невработени и жени”

Овој Проект се спроведуваше во периодот 24.11.2010 - 24.12.2012 година и истиот беше финансиран во рамките на Оперативната програма за развој на човечки ресурси (2007-2013) Инструментот за претпристапна помош (ИПА компонента 4), како директен грант доделен на Агенцијата за вработување на Република Македонија.

Целта на Проектот беше полесно интегрирање на пазарот на трудот на младите лица, долгорочно невработените и жените, преку зајакнување на вработливоста на овие лица со развивање на нивните компетенции (знаења, вештини и ставови).

Целни групи беа невработени лица, невработени млади лица 15-27 години, долгорочно невработени лица и невработени жени. Вкупниот опфат на планирани корисници изнесуваше 7932 невработени лица од сите целни групи.

Крајни корисници на Проектот беа невработените лица, работодавачите кои примиле практиканти, како и работодавачи кои вработиле или ќе вработат лица обучени во рамките на овој проект.

Буџетот на Проектот изнесуваше 1.300.000 Евра, од кои беа искористени 1.063.603 Евра или 81,8% од предвидените средства.

Проектот се состоеше од следните 3 компоненти:

1. Практиканство како поддршка за прво вработување на млади лица до 27 годишна возраст

Со оваа компонента беа опфатени високо образовани млади лица до 27 годишна возраст, евидентирани како невработени во АВРМ, без претходно работно искуство. Тие беа вклучени во програми за практиканство кај работодавачи во траење од 3 месеци, со цел младите лица да стекнат работно искуство. Планиран опфат на корисниците беше 512 млади лица. Работодавачите и практикантите беа избрани по пат на селекција според утврдени критериуми врз основа на нивно пријавување на јавни огласи. По извршените селекции беше извршено посредување за да се обезбедат практиканти според барањата на работодавачите. Вкупно 512 невработени млади лица потпишаа договори за практиканство со 323 работодавачи, од кои 466 лица успешно ги завршиле програмите. По завршувањето на практиканството, 155 лица биле вработени.

Имплементацијата на оваа компонента овозможи развој на можностите за вработување на млади лица, соодветни според актуелните потреби на пазарот на трудот.

2. Обуки за општи вештини

Во рамките на оваа компонента се спроведуваа следните активности:

- обуки за претприемништво за невработени жени и долгорочно невработени лица евидентирани во АВРМ;
- обуки за комуникациски вештини, странски јазици и основни компјутерски вештини за невработени лица, евидентирани во АВРМ.

Планираниот опфат на учесниците во оваа компонента изнесуваше 6600 лица (3000 лица за обука за странски јазици, 3000 лица за ИТ вештини, 250 за претприемништво и 350 лица за комуникациски вештини).

Обуките се спроведуваа во 3 циклуси од страна на 104 предавачи. Иако за учество во оваа мерка во центрите за вработување аплицираа голем број лица и во текот на трите циклуси во обуките беа вклучени 10622 лица, во текот на спроведувањето на обуките се забележа осипување кај голем дел од нив од објективни или субјективни причини. Сепак крајната бројка на учесници во обуките изнесуваше 6050 лица, од кои 4467 лица успешно ги завршија обуките.

Со учество во обуките за општи вештини, невработените лица стекнаа општи вештини кои ќе им помогнат да ја зајакнат нивната компетитивност на пазарот на трудот и да ги зајакнат своите можности за вработување.

3. Обуки за вештини според потребите на пазарот на трудот

Со оваа компонента беа опфатени долгорочно невработени лица регистрирани како невработени лица во АВРМ повеќе од една година, за обуки за специфични професионални вештини што се барани на пазарот на трудот (електромонтери и електроинсталатери, мехатронички системи, мехатронички системи за лесни моторни возила, сметководство, угостителски услуги, заварувачи, градежни работници и ИТ програмери). Планираниот опфат на лица изнесуваше 820 невработени лица.

Обуките беа спроведени во 2 циклуса од страна на осум тренинг провајдери. Во сите обуки беа вклучени вкупно 767 долгорочно невработени лица, од кои 633 лица успешно ги завршија обуките, со што долгорочно невработените лица стекнаа специфични професионални вештини кои се барани на пазарот на трудот.

Во текот на имплементацијата на Проектот беа спроведени активности како формирање на проектниот тим, набавка на опрема, беше редовно изработувана потребната проектна документација, формиран е и редовно работеше Надзорниот одбор на проектот. Беа подготвени Оперативни насоки за спроведување на компонентите, објавувани јавни огласи за потребите на проектните активности, формирани евалуациони комисии за селекција на работодавачи и невработени лица за учество во практиканство и компонентите за обуки, спроведување на активните мерки и мониторинг, организирање на конференција, подготовка на промотивен материјал – брошура, како и сите други планирани активности согласно Договорот за грант.

Со оглед на тоа што АВРМ е во фаза на планирање и подготовка на вториот грант со кој повторно треба да бидат обезбедени средства за активни мерки за вработување, стекнатите искуства од спроведувањето на првиот директен грант ќе бидат искористени во планирањето, имплементацијата и следењето на идните активности во овој вид на проекти, за да може Агенцијата за вработување да ги насочи своите човечки и материјални ресурси кон зајакнување на капацитетите и вештините на невработените лица, согласно барањата на пазарот на трудот и да обезбеди поддршка за лицата кои се активни баратели на работа.

Резултати од спроведувањето на Директниот грант

Компонента	Планиран број на невработени лица	Број на вклучени невработени лица	Број на лица кои успешно завршиле практиканство/обуки
------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---

Практиканство како поддршка за прво вработување на млади лица до 27 годишна возраст	512	512	466
Обуки за општи вештини	6600	6050	4467
Обуки за вештини според потребите на пазарот на трудот	820	767	633
Вкупно	7932	7329	5566

6. ПРОЕКТИ

Во текот на 2012 година Агенцијата за вработување на Република Македонија беше вклучена во спроведувањето на Повеќегодишната оперативна програма за развој на човечки ресурси 2007-2013, ИПА-Инструментот за претпристапна помош. Се спроведуваа активности во рамките на компонентата 4 во делот што се однесува на вработувањето.

Целта на компонентата за развој на човечки ресурси е да и помогне на земјата во развојот и јакнењето на административниот капацитет за управување, имплементација, следење и контрола на средствата од Европскиот социјален фонд (ЕСФ).

Во 2012 година Агенцијата за вработување ги имплементираше следните проекти:

Проект „Поддршка за вработување на млади лица, долгорочно невработени и жени“ (Извештајот за имплементацијата на овој проект е презентираан во делот на Годишниот извештај, точка 5.5 - Спроведување на Грант шемата

ЕУ Проект „Понатамошна модернизација на Агенцијата за вработување“

Овој Проект, финансиран од Европската Унија во рамките на ИПА компонента 4 има за цел понатамошна модернизација на Агенцијата за вработување на Република Македонија и нејзината подготовка да одговори на барањата поврзани со пристапувањето кон ЕУ на полето на европската политика за вработување. Ова ќе се постигне преку подобрување на квалитетот, ефикасноста и ефективностa на услугите што Агенцијата за вработување ги дава на лицата кои бараат работа и на работодавачите, со цел да се намали невработеноста и да се спречи луѓето кои се во работен однос да станат невработени.

Целна група се вработените во Агенцијата за вработување на Република Македонија.

Компоненти на проектот:

- Развој на процес на организациски менаџмент
- Имплементација на променана организацискиот менаџмент заради поддршка на Агенцијата за вработување во имплементацијата на активните мерки на пазарот на трудот.

Активностите на проектот се насочени кон подобрување на следните подрачја:

- Поедноставување и рационализација на процедурите;
- Давање услуги на невработените лица и на работодавачите;

- Внатрешна комуникација и управување со знаење;
- Планирање, мониторинг и известување и
- Човечки ресурси.

Изработен е Проект за управување со организациски промени и План за имплементација на промени врз основа на кој ќе се реализираат предвидените активности. Исто така, изготвен е план за обуки на вработените во Агенцијата за вработување. Во соработка со вработените од Агенцијата, Проектниот тим ги спроведе следниве активности:

- сеопфатна анализа на постоечката организација на работата, тековната дејност, капацитетот и начинот на изведба на работите;
- студиска посета во месец септември во Португалската јавна служба за вработување, Институтот за вработување и стручна обука за 16 учесници од Агенцијата за вработување;
- направена е проценка на потребите за обука на вработените во Агенцијата и изготвена е Програма за обука.
- изработени се и Упатствата за системот за професионална ориентација, Индивидуалниот план за вработување и профилирање кои се дел од споменатите обуки;
- изготвен е Меморандум за известување на Агенцијата за вработување кон Министерството за труд и социјална политика, како и упатства за планирање и известување за работата на Агенцијата за вработување;
- направена е проценка на ИТ и физичките капацитети на Агенцијата за вработување и 30-те центри за вработување и изготвен е извештај со препораки за понатамошно подобрување на физичките услови и ИТ капацитети, како и други проектни активности.

Вкупно траење на проектот: 18 месеци (09.01.2012 – 08.07.2013)

ЕУ Проект „Поттикнување на социјална инклузија и инклузивен пазар на труд“

Овој Проект, исто така е финансиран од Европската Унија во рамките на ИПА компонента 4. Целта е да се подобри ефикасноста и квалитетот на социјалните услуги за да се обезбеди пристап и интеграција на ранливите групи на пазарот на трудот. Ова ќе се овозможи преку подобрување на ефикасноста на социјалните услуги во промовирањето на социјалната инклузија кај ранливите групи и зајакнувањето на соработката помеѓу клучните засегнати страни, центрите за социјална работа и центрите за вработување.

Проектот е составен од следните 3 компоненти:

1. Подобрување на стручните знаења и вештини на лицата кои работат на полето на социјално вклучување на маргинализираните групи на пазарот на трудот;
2. Интеграција на лицата со посебни потреби;
3. Подготовка за создавање на заедничка база на податоци.

Покрај Агенцијата за вработување, во овој Проект се вклучени Министерството за труд и социјална политика, центрите за социјална работа, единиците на локална самоуправа, невладини организации и др. Во обуките од проектот беа обучени 43 вработени од Агенцијата за вработување.

Вкупното траење на проектот е 20 месеци (19.12.2011 – 18.08.2013).

ЕУ Проект „Зајакнување на капацитетите за интеграција на маргинализираните жени на пазарот на труд, со посебен фокус на жените од етничките малцинства“

Проектот има за цел зајакнување на капацитетите и меѓусебна соработка на релевантните заинтересирани страни за интеграција на маргинализираните жени на пазарот на труд, со посебен фокус на жените од етничките малцински заедници. Корисник на проектот е Министерството за труд и социјална политика.

Активности на проектот:

Проценка и анализа на моменталната ситуација на вработување на маргинализирани жени, со посебен фокус на жените од етничките малцинства;

Обука на засегнатите страни за зголемување на своите капацитети за ефикасно справување со интеграцијата на маргинализираните жени на пазарот на труд;

Развивање на ефективна соработка меѓу релевантните засегнати страни.

Во 2012 година Агенцијата за вработување учествуваше во вршењето на проценка и анализа на моменталната ситуација на вработување на маргинализирани жени, утврдувањето на потребите за обука на институциите кои работат со оваа целна група и др.

Вкупно траење на проектот: 15 месеци (септември 2012 - декември 2013 година)

УСАИД Проект „Младинска мрежа за стекнување на вештини за вработување”

Целта на Проектот е младите лица да се стекнат со соодветни вештини кои ќе им овозможат да учествуваат во современата економија. Програмата е насочена кон ученици на последната година од средните стручни училишта, невработени лица кои се пријавени во Агенцијата за вработување и други млади луѓе кои не се вклучени во образовниот процес, на возраст од 15 до 27 години.

Проектот ги содржи следните компоненти:

1. Градење на јавно-приватен дијалог за подобро усогласување на вештините кои се бараат на пазарот на труд со оние кои се развиваат во училиштата

2. Подобрување на понудата на идни работници, преку креирање на мрежи на услуги за кариера
Во рамките на проектот, со учество на вработените од Агенцијата, подготвена е „Програма за подготовка за вработување и за работа“. Во 2012 година во 6 центри за вработување (Струмица, Битола, Тетово, Штип, Гостивар и Прилеп) се реализираа вкупно 24 обуки според оваа програма, во кои беа вклучени, вкупно 420 невработени лица на возраст до 27 години. За одржување на овие обуки со невработените беа обучени 26 вработени од Агенцијата. Обуката треба да придонесе кон зајакнувањето на невработените лица кои активно бараат работа со вештини, релевантни за потребите на работодавачите, со што ќе се олесни нивната побрза и поуспешна интеграција на пазарот на трудот.

За успешно спроведување на обуките подобрени се условите во работните клубови. По опремувањето на работните клубови во центрите за вработување Струмица, Битола и Тетово, во 2012 беа опремени и работните клубови во Гостивар, Прилеп и Штип. Беа реновирани и дополнително опремени со нов мебел, опрема и материјали за работа со невработените лица.

Во рамките на Проектот Агенцијата беше вклучена и во други активности како што се учество во работата на економско социјалните совети на локално ниво. Исто така Проектот има значаен придонес во зајакнувањето на капацитетите на човечките ресурси на Агенцијата, низ организација на повеќе видови обуки за вработените.

Траење на проектот: 5 години (30.09.2010 – 29.09.2015)

Агенцијата за вработување во текот на 2012 година, заедно со други институции, учествуваше и во реализацијата на следните програми и проекти:

Програма за соработка помеѓу Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија и ГИП Интернационал, Министерството за труд, вработување, професионална обука и социјален дијалог на Франција

Проект: „Поддршка на националната политика за вработување”

Декада за вклучување на Ромите 2005-2015 година

Проект: „Поддршка за градење на капацитетите на Центарот за образование на возрасните, развој на програми за образование на возрасни и програми за описменување и дооформување на основното образование на исклучените лица“

Проект: „Поддршка за имплементација на Стратегијата за Ромите“

Проектот „Миграција и социо-економски развој во Западниот Балкан“ и други проекти.

Одделението за ИПА фондови и проекти во текот на 2012 година со Министерството за труд и социјална политика континуирано учествуваше во планирањето и подготовка на документи за следните проекти кои ќе се спроведуваат во наредниот период:

ЕУ Проект „Поддршка за вработување на млади лица, долгорочно невработени и жени (II)“

ЕУ Проект „Поддршка на Агенцијата за вработување за имплементација на активни мерки и услуги на пазарот на трудот“

ЕУ Проект „Зајакнување на капацитетите за ефективна имплементација на законодавството на полето на слободно движење на работници“

Во рамките на Национална програма за усвојување на правото на Европска Унија во текот на 2012 година, Агенцијата за вработување ги реализираше сите планирани активности кои беа дефинирани како приоритети во овој документ.

Претпристапната економска програма е насочена кон областите кои се клучни за зајакнување на статусот на функционална пазарна економија што е еден од условите за стекнување статус на полноправна земја членка на Европска Унија. Согласно обврската на редовна годишна основа да се подготвува и доставува Претпристапна економска програма до Европската комисија, овој документ што го усвојува Владата на Република Македонија се изготвува под координација на Министерството за финансии во соработка со соодветни ресорни министерства и институции. Една од клучните области кои се опфатени со Претпристапна економска програма е пазарот на трудот и во подготовката на овој дел од програмата е вклучена и Агенцијата за вработување на Република Македонија.

7. РАКОВОДЕЊЕ И УПРАВУВАЊЕ

7.1 АКТИВНОСТИ ОД КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ДИРЕКТОРОТ

Раководењето со Агенцијата за вработување е во надлежност на Директорот, кој го именува Владата на Република Македонија, на предлог на Министерот за труд и социјална политика. Директорот има заменик. Канцеларијата на Директорот, во рамките на своите работни задачи се грижеше за работите поврзани со кореспонденцијата на Директорот, неговите деловни состаноци, организирање на службените патувања на Директорот и Заменикот на директорот, комуникацијата меѓу Директорот и вработените во централната служба и центрите за вработување, како и со другите државни органи и институции. Понатаму, вработените во Канцеларијата на Директорот беа задолжени за навремено подготвување на седниците на Управниот одбор, како и за изготвување на записниците и актите од одржаните седници.

7.2 АКТИВНОСТИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Со работата на Агенцијата за вработување управува Управен одбор, што го сочинуваат 9 члена, од кои 5 члена номинира Владата на Република Македонија, а по 2 претставника номинираат Организацијата на работодавачи и Синдикалните организации. Во текот на извештајниот период, Управниот одбор одржа 10 седници, на кои беа разгледани 27 точки на дневен ред и притоа беа донесени вкупно 15 Одлуки и 4 Правилници.

Како првостепен орган што одлучува по барањата за доделување на средства од Посебниот фонд за вработување и работење на инвалидни лица, членовите на Управниот одбор

вршеа непосреден увид во просториите на подносителите на барањата и известуваа на седниците на кои по истите се одлучуваше.

Управниот одбор ја следеше реализацијата на годишниот оперативен план за активни програми и мерки за вработување, проектите финансирани од ИПА фондовите и други донори, каде како корисник се јавува Агенцијата, при што соработката со Директорот и со стручната служба на Агенцијата беше на завидно ниво.

8. РАБОТНИ УСЛОВИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

8.1 ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Финансиските показатели на Агенцијата за вработување на Република Македонија за 2012 година се следните:

001 - ПРИХОДИ

Вкупните приходи на Агенцијата за вработување во периодот јануари – декември 2012 година изнесуваат 3.065.298.665,50 денари. Во однос на истиот период од 2011 година бележат намалување од 2 % или за 62.379.274,50 денари.

По извори приходите изнесуваат:

Приходи	јануари-декември 2011 година		јануари-декември 2012 година		Индекс (3:1)
	Износ (МКД)	Структура	Износ (МКД)	Структура	
	1	2	3	4	
I. Приходи од придонес за вработување	1.700.239.128,00	54,36%	1.746.156.985,00	56,97%	102,7
1. Приходи од прид. за вработ. од плати на работн. од правни лица	1.584.617.969,00	50,66%	1.620.156.369,00	52,85%	102,2
2. Приход. од прид. за вработ. од плати на работ. вработ. кај лица кои вршат сам. дејност одн. кај физ. Лица	15.664.017,00	0,50%	16.659.940,00	0,54%	106,4
3. Прих. од прид. за вработ. што го уплатуваат работ. на привремена работ. во странство					
4. Приходи од придонес за вработување за изминати години	99.957.142,00	3,20%	109.340.676,00	3,57%	109,4
II. Други приходи	12.296.541,50	0,39%	13.218.014,00	0,43%	107,5
III. Пренесен вишок на приходи	174.657.824,00	5,58%	156.923.666,50	5,12%	89,8
IV. Приходи од Буџетот	1.240.484.446,50	39,66%	1.149.000.000,00	37,48%	92,6
1. Приходи од Буџетот за покривање на дефицитот	1.030.454.286,50	32,95%	943.000.000,00	30,76%	91,5
2. Приходи од Буџетот за активни мерки и политики за вработување	210.030.160,00	6,72%	206.000.000,00	6,72%	98,1
Вкупни приходи:	3.127.677.940,00	100,00%	3.065.298.665,50	100,00%	98,0

002 - РАСХОДИ

Во периодот јануари – декември 2012 година расходи на Агенцијата за вработување на Република Македонија изнесуваат 2.985.505.387,50 денари. Во однос на истиот период од 2011 година расходите бележат зголемување за 0,5%, или за 14.751.114,00 денари.

Наменски расходите изнесуваат:

Расходи	јануари-декември 2011		јануари-декември 2012		Индекс (3:1)
	Износ (МКД)	Структ.	Износ (МКД)	Структ.	
	1	2	3	4	
I. Средства за обезбедување на паричен надоместок и за други права за време на невработ.	2.726.713.640,50	91,79%	2.756.143.546,00	92,32%	101,1
II. Стоки и услуги	71.954.158,50	2,42%	65.647.894,50	2,20%	91,2
III. Основни плати, придонеси за социјално осигурување и перс. данок на доход од плата	165.245.514,00	5,56%	159.889.155,00	5,35%	96,8
IV. Персонален данок на доход од надоместоци	514.716,00	0,02%	705.042,00	0,02%	137
V. Субвенции и трансфери	859.012,50	0,03%	1.454.185,50	0,05%	169,3
VI. Капитални расходи	5.467.232,00	0,18%	1.665.564,50	0,06%	30,5
Вкупни расходи:	2.970.754.273,50	100.00%	2.985.505.387,50	100.00%	100,5

003 – ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

1. Вкупни приходи	3.065.298.665,50
2. Вкупни расходи	2.985.505.387,50
3. Вишок на приходи (1-2)	79.793.278,00

Во текот на 2012 година, Агенцијата за вработување оствари вишок на приходи од 79.793.278,00 денари.

Во текот на 2012 година извршени се исплати за правата на невработените за дванаесет месеци и тоа за декември 2011 година и јануари - ноември 2012 година.

004 – ИЗВРШУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2012 ГОДИНА

Ако се погледаат планираните и остварените приходи и расходи за 2012 година, ќе се констатира следната состојба:

I. Приходи: 2012 година

	ПЛАНИРАНО (МКД)	ОСТВАРЕНО (МКД)	% на остварување (2:1)	РАЗЛИКА (2-1)
1. Приходи од придонесот за вработување	1.922.000.000,00	1.746.156.985,00	90,85	-175.843.015,00
2. Други приходи	17.960.000,00	13.218.014,00	73,6	-4.741.986,00
3. Пренесен вишок на приходи		156.923.666,50		156.923.666,50
4. Приходи од Буџетот	1.149.000.000,00	1.149.000.000,00	100	
ВКУПНО:	3.088.960.000,00	3.065.298.665,50	99,23	-23.661.334,50

Од табелата се гледа дека има остварено помалку приходи за 0,77% од планираните во 2012 година односно помалку 23.661.334,50 денари.

II. Расходи: 2012 година

	ПЛАНИРАНО (МКД)	ОСТВАРЕНО (МКД)	% на остварување (2:1)	РАЗЛИКА (2-1)
А. Трошоци за функцијата				
1. Средства за обезбедување на паричен надоместок и за други права за време на невработеност	2.846.500.000,00	2.756.143.546,00	96,83	-90.356.454,00
Б. Трошоци за стручна служба	242.460.000,00	229.361.841,50	94,6	-13.098.158,50
1. Стоки и услуги	71.057.444,00	65.647.894,50	92,39	-5.409.549,50
2. Основни плати, придонеси и пензии	165.270.000,00	159.889.155,00	96,74	-5.380.845,00
3. Персонален данок од доход од надоместоци	700.000,00	705.042,00	100,72	5.042,00
4. Надоместоци	400.000,00			-400.000,00
5. Субвенции и трансфери	1.532.556,00	1.454.185,50	94,89	-78.370,50
6. Капитални расходи	3.500.000,00	1.665.564,50	47,59	-1.834.435,50
ВКУПНО:	3.088.960.000,00	2.985.505.387,50	96,65	-103.454.612,50

Од табелата се гледа дека има за 3,35% помалку остварени расходи од планираните во 2012 година односно помалку за 103.454.612,50 денари.

8.2 ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

На 31 декември 2012 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија имаше вкупно 490 вработени на неопределено време.

Врз основа на утврдениот број на вкупно евидентирани невработени лица на ден 31.12.2012 година (243.403) што ги опслужува Агенцијата за вработување, индикативен е податокот дека во текот на 2012 година, еден вработен во Агенцијата за вработување опслужувал во просек по околу 497 невработени лица. Просекот на ЕУ се движи помеѓу 110-150 невработени лица по вработен во нивните служби за вработување.

Структура на вработените според степенот на завршено образование:

- ВСП 282 вработени (57,55%);
- ВШП 55 вработени (11,22%);
- ССП IV..... 125 вработени (25,51%);
- ССП III, ВКВ,КВ 13 вработени (2,65%);
- НКВ 15 вработени (3,06%).

Структура на вработените според работите и работните задачи што ги извршуваат:

- Раководни работници 46 вработени (9,39%);
- Вработени на активни политики 262 вработени (53,47%);
- Вработени во пасивни политики 153 вработени (31,22%);
- Помошни работници 29 вработени (5,92%).

Со цел успешно спроведување на активните мерки за вработување, по потреба, дел од вработените во пасивни политики беа ангажирани со работни задачи од активните политики и мерки за вработување, преку задолженија со дополнителни работни обврски од таа област.

Полова структура на вработените

- Мажи 202 или 41,22%
- Жени 288 или 58,78%.

Национална структура на вработените и застапеност на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија:

- Македонци 387 (78,98%); и
- Припадници на други заедници 103 (21,02%).

или:

- Македонци 387 (78,98%);
- Албанци 72 (14,69%);
- Турци 5 (1,02%);
- Роми 3 (0,61%);
- Срби 6 (1,22%);
- Власи..... 9 (1,84%);
- Бошњаци..... 2 (0,41%);
- Останати..... 6 (1,22%).

Нови вработувања

Во текот на 2012 година, вкупно 14 лица засновале работен однос на неопределено време во Агенцијата за вработување.

Притоа, наведените вработувања се реализирани со објавување на јавен оглас и спроведување на постапка за селекција и вработување преку Агенцијата за администрација, согласно Законот за јавните службеници, а по претходно обезбедени средства во Буџетот на Агенцијата за вработување, односно по претходно обезбедена согласност од Министерството за финансии.

Престаноци на работен однос

Во текот на 2012 година, заклучно со 31.12.2012 година, на 35 вработени во Агенцијата за вработување на Република Македонија им престана работниот однос и тоа:

- 21 лице – поради исполнување услови за остварување право на старосна пензија;
- 1 лице – по основ на стекнување право на инвалидска пензија;
- 3 лица – поради спогодбен престанок на работниот однос;
- 1 лице – поради отказ од страна на работодавачот;
- 1 лице – поради отказ од страна на работникот;
- 5 лица – поради превземање од страна на друг државен/јавен орган/институција;
- 2 лица – поради смрт на работникот; и
- 1 лице – мирување на работниот однос поради избор на синдикална функција.

РАЗВОЈ НА ЧОВЕЧКИТЕ РЕСУРСИ ВО АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Агенцијата за вработување на Република Македонија континуирано се грижи за развој, јакнење и надградување на човечките капацитети, односно човечките ресурси, па во таа смисла, во текот на 2012 година, вработените посетуваа разни семинари, обуки, работилници, предавања, меѓу кои:

- Обука за поттикнување на социјалната инклузија и инклузивен пазар на труд – ранливи групи (карактеристики, пристапи и правна рамка);

- Обука на тема – Програма учење преку работа – организирана од страна на УСАИД;
- Обука – профилирање, советување и индивидуален план за вработување, во рамки на Проектот понатамошна модернизација на АВРМ;
- Обука на тема – Нема погрешна врата;
- Обука за учество на државните и јавните органи и институции во стечајните постапки;
- Обука – едукација за јавни набавки (новини во постапката за јавните набавки, правната заштита на учесниците пред Државната комисија и во управните спорови);
- Обука за контрола и ревизија на фондовите на Европската унија;
- Обука за контрола на сметките-трошоците од средствата на ИПА фондовите;
- Обука за внатрешни ревизори во јавниот сектор во Република Македонија;
- Обука (напредна) за внатрешна ревизија во рамки на Твининг-проектот – Поддршка на процесот на фискална децентрализација преку зајакнување на капацитетите за стабилно финансиско управување и внатрешна контрола на локално и централно ниво;
- Обука за офицери за заштита на личните податоци, организирана од ДЗЛП;
- Семинар на тема – Вработувањето на младите во криза – време за акција – организиран од страна на МОТ и МТСП;
- Семинар на тема – Социјална политика во ЕУ, во рамките на проектот Поддршка за имплементација на Стратегијата за Ромите;
- Семинар на тема – Модернизација на легислативата за заштита на личните податоци во Европа, организиран од ДЗЛП;
- Семинар за завршна сметка;
- Работилница на тема – Приватноста на работното место, организиран од ДЗЛП;
- Работилница во рамки на Твининг-проектот – Поддршка на националната политика за вработување;
- Работилница за развој на партиципативни сценарија за социјална одговорност и граѓанско учество и др.

Агенцијата за вработување и во иднина ќе продолжи со грижата за јакнење на човечките ресурси, преку организирање на вакви и слични обуки, семинари, работилници и сл., се разбира во зависност од финансиските можности.

8.3 ИТ ПОДДРШКА

Информатичкиот систем на Агенцијата за вработување е комплексна компјутерско - комуникациска инфраструктура од околу 500 персонални компјутери, 15-тина централни и 30 локални сервери кои се разместени во Централната служба, центрите за вработување, како и 5 истурени канцеларии. Поврзани се помеѓу себе со изнајмени телекомуникациски VPN линии. Информатичката структура е заснована на Microsoft платформа: Windows Server, Windows Vista, Windows 7. Во инфраструктурата сеуште се застапени и околу 200 постари персонални компјутери со Windows XP коишто треба што поскоро да бидат заменети.

Скоро сите процеси на работењето на Агенцијата, било да станува збор за услуги кон клиенти или за интерното работење (персонална евиденција, архивско работење, финансиско-сметководствено и благајничко работење) се покриени со соодветен апликативен софтвер. Податоците се чуваат во централни бази на податоци управувани со MS SQL Database Management System.

Во текот на 2012 година, нема значителни промени во компјутерско - комуникациската инфраструктура на Агенцијата. Но, поради радикални измени во благајничко-трезорското работење, а уште повеќе во Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност, направени се големи измени во податочниот систем, како и во апликативниот софтвер, заради усогласување со новите процеси на работењето на Агенцијата.

На полето на размена на податоци со сродни институции, постигнат е голем напредок. Имено во текот на 2012 година, модернизирана е размената на податоци со Фондот за здравствено осигурување по пат на веб сервиси, а со центрите за социјални работи, за првпат е воспоставена ваква размена, исто така по пат на веб сервиси.

Во рамките на проектот Понатамошна модернизација на Агенцијата за вработување на Република Македонија, направена е проценка на состојбата на информатичкиот систем, по што е дадена препорака за надградба на информатичкиот систем, со цел остварување на континуитет во работењето, како и создавање на резервна верзија на системот (disaster recovery).

8.4 ФИЗИЧКИ УСЛОВИ

Од особено значење во 2012 година е направената Процена на физичките капацитети на Центрите за вработување, како дел на проектот за Понатамошна модернизација на Агенцијата за вработување.

Со процената се изврши градежна експертиза на постоечката состојба на објектите на 30 Центри за вработување, а воедно изработена е и физибилити студија за архитектонско - градежните интервенции и ентериерно уредување на зградите како би одговарале на потребите на Новиот модел на услуги во Агенцијата за вработување. Важноста на процената е тоа што таа претставува иницијален чекор и основ за отпочнување на решавањето на прашањето со просторот во кој функционираат Центрите за вработување.

Во текот на 2012 година, Одделението за имотно - правни прашања продолжи со активностите за регулирање на имотно - правниот статус на недвижниот имот на Агенцијата за вработување, како во случај на започнатите постапки по поднесените барања за утврдување на правниот статус на бесправно изградени објекти, во кои се процесуирани геодетските елаборати за објектите на Центрите за вработување Тетово, Гостивар, Куманово, Прилеп и Дебар, изработени од страна на геодетската фирма избрана на тендер, а во подготовка беа елаборатите и за другите центри за вработување.

Со цел трајно разрешување на прашањето со дополнителниот простор кој Агенцијата за вработување подолг период не го користи, а кој генерално е во руинирана состојба, односно има потреба од дополнителни инвестиции и тековно одржување, оваа година не се вршеше нивното издавање под закуп. Воедно, извршено е трајно отстапување на правото на користење на недвижностите во Кичево, Крива Паланка, Дојран - Сретеново, со цел да се одговори на барањата за потребите од сместување на други државни органи и институции.

Во текот на 2012 година беа вршени и други тековни активности од областа на имотно-правните прашања во Агенцијата за вработување.

8.5 ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА

Во областа на внатрешната ревизија, се реализираа следните активности:

- изготвен е Стратешки план 2012-2014 година и Годишен план за 2012 година за секторот за внатрешна ревизија и доставување до Министерство за финансии на РМ
- извршени се редовни ревизии на регуларност (усогласеност) за остварување на правото на паричен надоместок во Центрите за вработување: Штип, Куманово, Ресен, Прилеп и Валандово и една вонредна ревизија во Центарот за вработување Кочани. Ревидирани се 42 предмета во Центарот за вработување Штип, во Ресен 19, во Валандово 18, во Прилеп 39, во Центарот за вработување Куманово 37 предмета и во Кочани 1, со вкупно 12 наоди, по кои се дадени вкупно 12 препораки
- внатрешните ревизори учествуваа на неколку обуки за внатрешни ревизори организирани од страна на Министерството за финансии на РМ, меѓу кои и обуката во рамките на твининг проектот "Поддршка на процесот на фискална децентрализација преку зајакнување на

капацитетите за стабилно финансиско управување и внатрешна контрола на локално и централно ниво”, обука за внатрешна ревизија “Напредна+”.

8.6 ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА, ЛОКАЛНА И ИНТЕРНАЦИОНАЛНА СОРАБОТКА

Агенцијата за вработување во 2012 година посвети големо внимание на информирање на своите клиенти преку средствата за јавно информирање и на својата веб-страница. Информациите главно се однесуваа на активни програми и мерки за вработување кои се имплементираа заради зголемување на интересот кај публиката, услугите што Агенцијата за вработување континуирано ги дава, појаснувања во врска со измените на законската регулатива и други прашања кои се од надлежност на работењето на Агенцијата. На сите прашања добиени од страна на новинарски и медиумски куќи, заинтересирани правни или физички лица навремено и стручно се одговараше. Воедно, контакт центарот беше мошне корисна алатка за информирање на заинтересираните лица околу активностите на Агенцијата за вработување.

Во своето функционирање, Агенцијата за вработување имаше плодна соработка со повеќе министерства и други органи и институции, меѓу кои особено се вбројуваат Министерството за труд и социјална политика, Централниот регистар на Македонија, Фондот за здравствено осигурување, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Државниот завод за статистика и други релевантни институции.

Во областа на меѓународната соработка на Агенцијата, во 2012 година се истакнува улогата на домаќин - претседавач на Центарот на јавни служби за вработување на државите од југоисточна Европа (CPESSEC), во чии рамки се одржаа следните директорски и стручни конференции:

- 9-та директорска конференција „Премостување на јазот помеѓу системот на образование и потребите на работните места“ и 8-ма стручна конференција „Поддршка за претприемачите и самовработените лица“ – во периодот 10-11 мај 2012 година и
- 10-та директорска конференција „Евидентирањето на невработените лица и изработка на индивидуални планови за вработување – искуства, методи и ефекти врз подобрување на состојбата на пазарот на трудот и 9 стручна конференција „Активните мерки за вработување како средство за олеснување и поттикнување на вработувањето“ во периодот 10-11 декември 2012 година.

На овие конференции, покрај државите - членките на Центарот, земаа учество и гости од Франција, Унгарија и WAPES, и истите имаа за цел зацврстување на регионалната соработка меѓу службите за вработување, размена на позитивните искуства и решенија за надминување на заедничките проблеми.

Вработените во Агенцијата земаа учество во повеќе конференции, семинари, студиски патувања и работилници, во земјата и во странство, кои беа од интерес за нејзиното функционирање и подобрување на работењето.

Агенцијата за вработување редовно учествуваше на состаноците на следните Поткомитети во рамките на Комитетот за стабилизација и асоцијација:

- Поткомитет за иновации, информатичко општество и социјална политика
- Поткомитет за економски и финансиски прашања и статистика

Целта на овие активности е да се претстави детална слика за состојбата и напредокот на Република Македонија во процесот на усогласување на законодавството и јакнење на институционалниот капацитет за пристапување во Европска Унија. Агенцијата за вработување на Република Македонија поднесуваше извештаи од делокругот на своето работење

ПРИЛОЗИ

(За да се отвори некоја табела од долу наведените, се притиска на копчето **Ctrl** и во исто време се „кликнува “ со глумчето на подвлечениот наслов на избраната табела)

СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Преглед 1	Невработени лица, структури 31.12.2012 / 31.12.2011
Преглед 2	Невработени лица според возрасна структура и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 3	Невработени лица според степен на образование и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 4	Невработени лица според време на чекање на вработување и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 5	Невработени лица според национална припадност и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 6	Невработени лица според место на живеење (град, село), по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 7	Невработени инвалидни лица според возрасна структура и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 8	Невработени инвалидни лица според степен на образование и пол, по Центар за вработување, состојба 31.12.2012 година
Преглед 9	Невработени лица корисници на паричен надоместок, 31.12.2012 / 31.12.2011 година
Преглед 10	Регистрирани пријави на засновани работни односи М-1 Обрасци, 31.12.2012 / 31.12.2011 година
Преглед 11	Регистрирани пријави на засновани работни односи М-1 Обрасци, по Центар за вработување во периодот од 01.01.2012 до 31.12.2012 година

АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Табела 0	Методолошко објаснување на поимите (колоните) користени во табелите за активните мерки
Табела 1	Број на невработени лица - нови вклучени и вкупен број на учесници во активни мерки во 2012
Табела 1.A	Број на планирани, апликации и вклучени невработени лица во активни мерки во 2012 година Легенда на користени скратени називи во табелите за активните мерки
Табела 2	Број на учесници во активни мерки според пол и возраст во 2012 година
Табела 3	Број на учесници во активни мерки во 2012 според степен на образование
Табела 4	Број на учесници во активни мерки во 2012 година според времетрање на невработеност

Табела 5 [Планирани и потрошени финансиски средства за активни мерки во 2012](#)

Табела 6 [Број на учесници во активни мерки во 2012, завршени и успешно завршени и постигнати вработувања во дадениот период](#)

ПОСЕБЕН ФОНД

Табела 1 [Одобрени барања во текот на 2012 година според година на поднесување](#)

Табела 2 [Доделени средстава за Посебен фонд за период 2007-2012 година](#)